

Seznam příloh

Příloha 1 Dotazníky	2
Příloha 2 Rozhovory	4

Příloha 1

Dotazník pro seniory

1. Kolik vám je let?
2. Jste již v důchodu, příp. jak dlouho?
3. Jak dlouho už pracujete s tabletem, popř. chytrým telefonem?
4. Jak jste se dozvěděli o aplikaci JW Library?
5. Jaké jiné zdroje jste používali ke studiu Bible, přípravě na shromáždění před získáním aplikace JW Library?
6. Jak dlouho používáte aplikaci JW Library?
7. Na jakém zařízení používáte aplikaci JW Library?
8. Jak byste označili/popsali svoji vstupní úroveň schopnosti práce s JW Library?
9. Potřebovali jste pomoc s nainstalováním aplikace?
10. Považujete tuto aplikaci za intuitivní? Pomáhá vám svým vzhledem při orientaci? (odlište počáteční stav a současný stav, které funkce se vám nejvíce líbí, které vám připadají nejvíce komplikované)
11. Jaké jsou pro vás hlavní přínosy aplikace? Jaká jsou naopak případná omezení?
12. S jakými očekáváními jste požádali o pomoc mladšího člena komunity? Bylo něco konkrétního, co jste se zejména chtěli naučit/dozvědět?
13. Pomáhá vám už nějaký mladší člen komunity s používáním aplikace pravidelně?
14. Naučili jste se to, v čem jste se chtěli zlepšit?
15. Jste si teď po pomoci mladšího člena komunity jistější, nebo byste uvítali další pomoc, popřípadě připomenutí a dovysvětlení některých funkcí?
16. Přizpůsobil se mladší vašemu tempu, byl trpělivý?
17. Používal mladší člen komunity, který vám pomáhal, slova, která znáte?
18. Měli jste pocit, že se můžete na cokoliv, i opakovaně, zeptat?
19. Čeho si na spolupráci nejvíce vážíte?
20. Co naopak pro vás bylo při spolupráci s mladšími rušivé?
21. Vyhledali byste pomoc mladšího znovu, pokud by byla potřeba?

22. Pomáhají vám mladší členové vaší rodiny s prací s technologiemi? Pokud ano, odlišovala se spolupráce (v oblasti technologií) s mladšími v komunitě od spolupráce s mladšími členy rodiny?
23. Změnila tato spolupráce váš vztah k mladším v rámci vaší komunity? Pokud ano, jak?

Dotazník pro mladé dospělé

1. Kolik vám je let?
2. Jaká je nejvyšší úroveň vzdělání, kterého jste dosáhl/a?
3. Jak dlouho už používáte aplikaci JW Library?
4. Na jakém zařízení používáte aplikaci JW Library?
5. Jaké zdroje jste používali ke studiu Bible před JW Library?
6. Používáte pro stejné účely i jiné elektronické zdroje?
7. V čem je pro vás JW Library přínosem?
8. Používáte aplikaci JW Library intuitivně? Od začátku? Nebo se vám používá lépe teď? (odlište stav na počátku a po používání např. nejméně 3 měsíce)
9. V čem vám aplikace JW Library nevyhovuje?
10. Změnili byste nějaké funkce, aby byly jednodušší k používání?
11. Je pro vás aplikace přehledná?
12. Měli jste už zkušenosti s mezigenerační spoluprací?
13. Proč jste chtěli pomoci seniorům s používáním aplikace?
14. Měla spolupráce se staršími vliv na váš další přístup k nim celkově i v rámci komunity?
15. Pomohli byste znovu někomu staršímu, kdyby vás požádal o pomoc s používáním elektronického zařízení?
16. Snažili jste se při kontaktu se seniorem nějakým způsobem upravit svůj přístup, aby byla spolupráce co nejefektivnější? Pokud ano, jak?
17. Rozuměla vám osoba, které jste pomáhali, hned napoprvé?
18. Museli jste použít více způsobů, jak druhému vysvětlit postup?
19. Narazili jste na otázku nebo problém, se kterými jste seniorovi neuměli pomoci?
20. Pomáháte starším členům své rodiny s technologiemi? Pokud ano, v čem byla tato zkušenost jiná?
21. Máte pocit, že jste se osobně v něčem zlepšili?

Příloha 2

Rozhovory se seniory

Rozhovor č. 1

Žena, 80 let (A)

B: Chtěla jsem se zeptat, jestli máš tablet a na něm JW Library. A jestli sis koupila ten tablet kvůli tomu?

A: Jasně.

B: A předtím jsi neměla nic takového? Ani jsi to nepotřebovala?

A: Ne, jenom mobilní telefon jsem měla. A to mám ještě pořád tlačítkový, ale jsem spokojená. Já víc nepotřebuju, protože na to všechno ostatní mám teď tablet.

B: A když se to JW Library začalo používat, pořídila sis ho hned?

A: Chvilíčku na to, nebylo to dlouho. Ty víš přesně, kdy to začalo?

B: Já jsem se dívala na jw.org a tam píšou rok 2013. A víš, jak dlouho máš ten tablet?

A: Víím to podle toho, kdy se narodila vnučka. Teď jí byly čtyři. Před čtyřmi lety, to souhlasí, že? A měla jsem ho hned na jaře, v tom červnu někdy. Víím, že už ten tablet měli asi tři lidi a já jsem pořád měla strach z toho, jestli to zvládnu ovládat. A je to taky otázka financí. Říkala jsem si, že na to musím nějak našetřit. A pak za mnou přišel Ondra¹, protože mu končil školní rok a chtěl už do toho dalšího lepší tablet. Tenhle měl rok, takže mi ho za slušnou cenu prodal a pořídil si nový. A já, když jsem s tím začala, tak se mi to tak líbilo, že tam mám všechno, a divila jsem se, že jsem se s tím docela naučila pracovat. Neříkám, že víím o každém detailu. Jsou tam ještě možnosti, které určitě nevyužívám, ale co se týče JW Library a obecně těch našich programů, jsem úplně nadšená. A dneska, když mi nějaká kamarádka, a jsou takové ještě, říká, že nás nutí do kupování takových zařízení, když je nepotřebujeme a vždycky jsme měli psanou literaturu, tak ji nechám, ať si to myslí. Takže ať si říkají, co chtějí, ale pro mě je úžasné, když třeba studujeme Strážnou věž, ťukneš a otevře se ti okamžitě text. Nebo tam jsou i ty různé odkazy, to je úžasné. To studium je takové radostné, není fádni a je mnohem rychlejší. Pak hodně fotoaparát využívám, ale tebe zajímá tohle.

B: Tak obecně. Jak používáš ten tablet, to mě zajímá.

A: Fotoaparát, ten používám pořád a všude. A vlastně ten internet, i když ne moc, protože na internetu zase nemám zájem o všechny věci, ale když někdy nestihnu počasí, tak si ho najdu, taky někdy nějaký recept, jak co vařit. Mapy taky využívám. A měla jsem to... jak se to jmenuje, jak můžeš telefonovat, ale loni mi to přestalo fungovat a oznámilo mi to, že tenhle typ to už nepodporuje. Jak se to jmenuje?

B: Nebyl to Skype?

A: Ano, Skype. Najednou mi to zmizelo, a tak mi to tam někdo hledal a pak mi řekl, že tenhle typ už nefunguje.

B: A když ti Ondra dal ten tablet, tak jsi tam už měla od něj dané to JW Library?

¹ Všechna jména v rozhovorech byla změněna pro anonymizaci (pozn. autorky).

A: Ne, to se muselo nainstalovat znovu. Protože on si všechno to svoje vymazal.

B: A on ti to udělal, nebo ti s tím pomohl?

A: On a jeho máma, ona taky toho dost umí.

B: A když něco nevíš nebo potřebuješ s něčím pomoci, tak se ho zeptáš?

A: Tak se někoho zeptám. Podle toho, s kým se v sále domluví.

B: A ještě jsem se chtěla zeptat, když pracuješ s tím JW Library, jestli je tam něco, co ti třeba vadí.

A: Tenhle typ tabletu už je pomalejší, to mi vadí. Já mám omezený internet, protože mám jen malou wifi. Jde to přes telefon a má to asi 4,5 giga, ale to mně stačí, protože hlavně, proč to mám, ten internet, je JW Library. Takže mně to stačí, protože náš dům není nijak připojený na internet, tak proto tu wifi mám. A když jedu na chatu, tak si ji dám do kabelky nebo do batohu a připojím se všude, i na té chatě, víš? Můžu se spojit a poslouchat shromáždění odtamtud. A to platím pár korun měsíčně za tohle připojení.

B: A není tam nic, co by ti vadilo? A když se na to díváš, tak přijde ti to jednoduché, když s tím děláš? Jakoby intuitivní, ten vzhled?

A: Připadá mi to jednoduché.

B: Orientuješ se v tom a víš, kde co můžeš najít?

A: Vždyť vidíš, „Výbava do služby“, co je nového, tady ti pořád všechno nabíhá. Proto já, když chci něco z těch videí, tak většinou využiju toho, že jsme v sále, a stahuju si to tam, abych nepřekročila tu svojí hranici (datový limit). Nebo teď, to taky ze začátku nebylo, to „Shromáždění“ zvlášť, to je taky úžasná věc, vybereš si čtvrteční, nebo nedělní, a máš tam všechno.

B: Ano, máš tam všechny publikace, co potřebuješ. A když ti třeba něco nejde a poprosíš například Ondru o pomoc, aby ti v tom něco ukázal, rozumíš tomu, co ti říká?

A: Já vždycky prosím, říkej mi to pomalu a ukaž mi to. Buď Ondra, anebo jeho bratr Dan, ten je taky šikovný a je takový rozvážnější, takže ten mi to vysvětluje pěkně pomaloučku. Radši se ptám Dana.

B: Ano, a proč? Ondra je moc rychlý?

A: Ondra udělá ťuk ťuk ťuk a myslí si, že tomu každý rozumí tak jako on. Dan si dá se mnou víc práce. Ale ono toho teď už není moc, je to tady tak přehledný, že někdy něco objevím taky už i sama.

B: A máš pocit, že máš blíž k těm mladším lidem díky tomu, že ti s tím pomůžou?

A: Ano, protože já uznávám to, že ti mladší si s touhle technikou poradí úplně jinak než my, kteří jsme se s tím nikdy nesetkali. Zás třeba já bych ze svých životních zkušeností jim mohla předávat jiné věci, ale to oni nepotřebují, že? Určitě je tam ochota u těch mladých.

B: A když potřebuješ pomoci s něčím jiným, třeba s televizí nebo podobně, na koho se třeba obrátíš?

A: Třeba na souseda, protože vím, že tomu rozumí. On s tím pracoval, takže vím, že tomu rozumí. A je to jeho koníček. Tak proto, když potřebuju pomoci s televizí, jdu za ním. Teď mi to třeba připojil a zas na nějakou dobu na televizi nebudu potřebovat nikoho. Ale chystám se, že budu muset poprosit někoho, protože za ty čtyři a půl roku mám v tom tabletu tolik fotek, že bych je z toho chtěla stáhnout, abych si je mohla třeba pouštět v televizi, ale já nevím vůbec, jestli je tam na to přípojka. Tak to budu muset někoho poprosit a mám teď takový plán, protože jsem už teď přestala jezdit na chatu a ani

ostatní nebudou jezdit často pryč, tak se chystám pozvat k sobě na návštěvu několik mladých manželských párů, které u mě ještě nikdy nebyly, a mezi nimi je i Dan s manželkou. Tak jsem připravená, že až je tady budu mít na návštěvě, že ho poprosím, aby se podíval na tu televizi a poradil mi s tím. Já myslím, že on to bude vědět. Tam musí být nějaký ten vstup, což myslím, že tam je, i když tu televizi mám už asi deset let.

B: A měla jsi někdy taky počítač?

A: Prosím tě, jednou mi dal známý nějaký počítač, ale ten byl pro mě strašně složitý, i ty naše věci, které tam byly. Proto jsem měla strach z jakékoliv techniky, protože na tom počítači to bylo příliš složitě.

B: Přijde ti to jednodušší na tabletu?

A: Mnohem. Když to zapneš do zásuvky a je to připojené k internetu, tak se to samo aktualizuje a zálohuje. Takže s tím není žádný problém. Dobije se ti to. Není s tím opravdu problém. Připadá mi, že je to opravdu jednoduché, a navíc ten systém v tom JW Library je jednoduchý.

B: To, jak to tam funguje?

A: Ano, vylepšují to pořád, že?

B: A v práci jsi používala techniku?

A: Já jsem v práci pracovala s počítačem. Dělal jsem v počítači účetnictví, ale to bylo něco jiného. Ano, poslední roky jsem tam musela vložit faktury, které přišly, pak jsem dojela do banky a přivezla si kazetu, kterou jsem přehrála, a ono se mi to tam spojilo už automaticky. Akorát se muselo dělat ručně, když tam někdo udělal nějakou chybičku, tak jsem to musela hledat podle částky a podle čísla účtu, ale jinak jsem na něm vystavovala i nějaké doklady, fakturovala jsem třeba nájmy.

B: A jak dlouho už jsi v důchodu?

A: V důchodu? Víš co, já jsem šla do důchodu kvůli manželovi, že budeme spolu a že se mu budu věnovat. To bylo léto a on za půl roku v březnu zemřel. Tak jsem se rychle vracela do práce, protože bych se tady zbláznila a chtěla jsem mezi lidi, ačkoliv se třeba na mě někdo díval divně, ale mně to bylo v tu chvíli jedno, protože jsem potřebovala na něco upřít mysl. Tak jsem tedy chodila do práce. A pak jsem skončila, ale ve kterém roce? Asi 2001, to mi zemřela maminka. Ale ještě jsem chodila občas na nějakou brigádu. A to mi bylo 70, to teď bude deset let, takže před deseti lety jsem definitivně skončila.

B: Tak to je asi všechno, co jsem potřebovala.

A: A co z toho teď vypracuješ?

B: No, já píšu o mezigeneračním učení.

A: Jestli mladí učí?

B: Ano, musím se zeptat několika starších a několika mladších, co jim to přináší a jestli jsou ochotní spolu spolupracovat.

A: Člověk musí být ochotný, protože je potřebuje, aby ti to ukázali a vysvětlili, jinak to nejde. Já si myslím, že je to škoda, když se někdo zasekne a nechce, bojí se těch mladých zeptat nebo když má i takový předsudek, že se už nic nového učit nebude. To já jsem nikdy neměla, naopak, já jsem vždycky chtěla. Na co mám, tak to můžu dělat. Ale třeba ten velký počítač, to jsem měla předsudek, že se to nikdy nenaučím. Zkusila jsem to, a opravdu mi to tam nějak vůbec nešlo. Ani ty naše programy.

Ale vím, že kamarádka, a ta v tom byla opravdu jednička, už v té době říkala, že přijde a naučí mě to. Tak tady asi dvakrát u mě byla, já jsem si to vždycky napsala, úplně podrobně, a nic... A pak když ti to nejde, tak tě to nebaví. Kdežto tady jsem zjistila, ťuk ťuk ťuk a ono to jde. Tak pak to člověka baví, že? To máš, jako když malému dítěti nejdou počty, tak se toho bojí, nechce s tím mít nic společného, to je to samé.

B: A myslíš, že je ještě něco, co by ses na tom JW Library chtěla naučit? Třeba když se objeví něco nového?

A: S čím třeba neumím pracovat, je to, co se tam občas objevuje, takové ty poznámky, co se dá dělat, to nepoužívám vůbec. Já si říkám, že tohle nepotřebuju, já žiju i bez toho. To tam není zas tak dlouho, to přibylo, to „Osobní studium“. Tuhle ikonku nepoužívám. Nebo tohle „Pomocí štítků si udržuj pořádek“. Ne, to nepotřebuju a vůbec to nepoužívám. Používáš to? Co ti to urychlí?

B: Tam jde o to, že si můžeš k tomu něco napsat. Třeba, když si otevřeš článek a něco tě tam zaujme, tady, podívej, máš tohle zvýrazněné a můžeš si k tomu udělat poznámku, sama si k tomu můžeš něco připsat.

A: Hele, žiju i bez toho a jsem spokojená.

Rozhovor č. 2

Žena, 70 let (A)

B: Vidím, že máš tablet. A na něm používáš JW Library?

A: Ano, abych se dostala do e-mailu a na jw.org. A mám i JW Library, protože jsem si říkala, že než s sebou nosit všechny ty věci, tak je to v tom jednodušší. Ale je zajímavé, že „Pracovní sešit“ nebo Strážnou věž nosím s sebou i papírovou, kdyby se mi náhodou vybil, tak abych měla z čeho číst. Ale vždycky se snažím si ho na ten den nabít. Ráno si v tom čtu Bibli a pak si ho dám na nabíječku, abych to měla na sto procent.

B: Když sis koupila ten tablet, tak sis to JW Library tam nainstalovala sama?

A: Ne, Jan mi to udělal. Já si to neumím udělat sama, a tak mi pomohl.

B: Pomohl ti i koupit ten tablet?

A: Ne, ten tablet jsem neměla, ale protože máme od O2 internet, tak mi ten tablet nabídli za pár korun, no a nevyužij to. Předtím mi kamarádka pořád říkala, ať si koupím „placičku“, a já jí říkala, že na to prostě nemám finance, a pak taková nabídka, tak jsem si říkala, že je to skvělé.

B: To je hezké. A co to je za tablet?

A: Huawei, myslím. Oni sice tvrdí, že není moc dobrý, ale zatím funguje. Tam mám hlavně JW Library a mám na něm omezená data. Což mi nevadí, protože co potřebuju, si stáhnou doma, kde mám wifi. Takže jediné, když si čtu v nějakém dopravním prostředku a je tam nějaký odkaz, který, když rozkliknu, nejde, tak si na chvilku zapnu data, stáhnou si to a zase je vypnu, protože jakmile je zapneš, tak se ti tam všechno aktualizuje – a to nepotřebuju, ten jejich nepořádek, aby se mi tam pak nevešlo JW Library, že? Jen jednou za čas říkám Janovi, aby mi pročistil notebook. Já totiž umím vymazat historii v tabletu, ale neumím ji vymazat v notebooku. A ten mám hodně zasekaný, protože jakmile nějaký obrázek nebo nějaké video použiješ, tak ti to zůstane v historii, a já nevím, jak se odstraňuje. Já budu muset toho Jana zase poprosit. Mám tam nějakou ikonku, přes kterou se ke mně může připojit, když je doma, pokud zadám nějaké heslo, které mám někde napsané. Zavolám mu, a co já tam najdu, to on vidí ve svém počítači. On je výborný. Dřív jsem mu ten notebook vždycky nosila, a takhle to

může udělat, i když je u sebe doma. To já mu řeknu, ať mi zavolá, až bude mít čas, protože on je víc vytížený než já.

B: Ty to docela umíš, že? Když mi vyprávíš, třeba s tou televizí, zapnout a nahrávat si něco. To jsi šikovná.

A: Takové ty základy, to ano, vždyť jsem, teda ne celý život, ale jakmile se začalo s počítačem, tak jsem to v práci ještě používala. Počítala jsem na tom mzdy. Ale moje chyba byla, že jsem to kontrolovala po tom počítači. Pak jsem se to naučila dělat, jen když mi to připadalo divné, když to bylo málo nebo hodně. Já to totiž poznala, ale ten počítač to nepoznal, když jsem tam dala o nulu navíc. Pak jsem tam dělala devizovou účetní a finanční účetní a všechno se to už dělalo na počítači. Takže používat internet mi přijde normální, dokonce jsem nedávno našla, jak bývaly ty diskety, dávala jsem si na ně nějaké hezké obrázky, ale teď už to nemám na čem přehrát.

B: A používáš ten tablet i na něco jiného než na JW Library?

A: Málo. Například když se mi nechce zapínat počítač, tak se podívám manželovi, jestli už tam jsou startovní listiny na koně. To zase vím, kde hledat. Ale to jen občas, jednou za týden nebo za deset dní. Moje sestra je zase nepřičetná, ona je na počítači každý den a ptá se, proč jí nepíšu.

B: A když ti něco nejde v tom JW Library, tak to se zeptáš Jana a on ti ukáže, jak to máš udělat?

A: Ano.

B: A rozumíš mu, když ti to říká? Nepoužívá třeba slova, kterým bys nerozuměla?

A: Ne. On mi to v notebooku rovnou opraví a v tabletu mi to může ukázat a opravit přímo na shromáždění, když se vidíme.

B: A když chceš umět něco nového?

A: Já si myslím, že nic nového se už učit nebudu, mně to stačí, holčičko. Ale třeba jednou budu muset. Třeba se ještě něco objeví, kvůli JW Library, ale asi bych to pochopila.

B: A už se v té aplikaci vyznáš, kde co je?

A: Ano, nějaké ty základy už člověk má. Ne jako můj manžel, tomu bys to mohla vysvětlovat, jak bys chtěla, a stejně by to nepochopil.

Rozhovor č. 3 **Žena, 70 let (A)**

B: Víš, jak dlouho už ten tablet máš?

A: Tenhle asi 4 roky. A předtím jsem také jeden měla, ale tady jsme ho nechali a on se mi úplně nafoukl. Přijeli jsme z dovolené a byl úplně k ničemu. Tak už mám druhý. Takže to budou 4 roky.

B: A to sis, i ten, co jsi měla předtím, kupovala přímo kvůli tomu, abys v něm měla JW Library?

A: Ano, kvůli tomu.

B: Na nic jiného jsi ho tedy nepotřebovala?

A: Ne, k čemu? Asi dva roky jsem měla tamten, nebo tři. Ale než jsem se na něm pořádně naučila, tak se rozbil. Asi tím, že jsem ho nepoužívala, se mi nafoukl.

B: To asi ne. A když máš teď ten tablet, používala jsi předtím počítač? Pracovala jsi na něm?

A: V práci ano. A doma jsme taky měli, ale už jsme ho zlikvidovali. Jen když jsme chtěli něco najít, ale to dělala spíš dcera, mě už to nebaví.

B: Než bylo JW Library, používala jsi papírové publikace?

A: Ano.

B: Ptám se, protože ještě byly takové programy na počítači, třeba Watchtower Library, kde se dalo hledat publikace.

A: Myslíš na počítači? Ne, tak to jsme určitě nedělali.

B: A když se oznámilo zavedení aplikace JW Library, tak sis chtěla tablet koupit hned, nebo jsi chvíli odolávala?

A: Chvíli ano, až když jsem viděla, že to mají všichni okolo, tak jsem si říkala, že se to snad taky naučím. Tak jsem si říkala, když si to neudělám teď a nepůjdu s dobou, tak pak to nechytím, že? A stejně je to lepší. Jen si klikneš a máš tam texty a všechno, vid'? Než to vyhledávat v Bibli, takhle je to pohodlnější. Jdeš vždycky za tím pohodlnějším.

B: To ano. Já taky, když si teď čtu Strážnou věž, tak si někdy vezmu papírovou, k tomu si vezmu Bibli, a pak se stejně vrátím k telefonu, kde si jenom klikám a otevřou se mi všechny texty, a ani se mi už nechce listovat... Dobře, používáš tablet. A když sis ho kupovala, pomohl ti ho někdo vybrat?

A: Koupila jsem si ho u Petra. On má prodejnu, tak mi ho přivezl. Něco mi tam ukazoval, co a jak mám dělat. Tak nějak postupně jsem se to naučila.

B: Pomohl ti s tím?

A: Ano. Trochu.

B: A on ti taky do toho tabletu dal JW Library?

A: Ano, on mi tam všechno dal. Já už jsem to měla všechno připravené.

B: Připravil ti to a dostala jsi to hotové. Ale musela ses s tím naučit pracovat. A s tím ti pomáhal Petr. A když používáš JW Library, pomáhají ti v orientaci ty ikonky a obrázky, když máš třeba „Shromáždění“ nebo „Bible“?

A: Počkej, kde myslíš? Já už nevím zase.

B: Když otevřeš JW Library a vidíš ten vzhled, přijde ti to jednoduché díky tomu, jak to vypadá?

A: Počkej, já se podívám. Když já to mám tak pomalé. Já si musím asi pořídit nový. Počkej, a teď se mi tam ukáže, že nereaguje.

B: Opravdu? Stalo se ti to někdy?

A: Každou chvíli. Tak a už to tam je.

B: Tak, tady máš různé sekce a tady si rozklikneš menu. Orientuješ se v tom dobře, nebo se někdy ztrácíš a nevíš, kde co je?

A: Já nejvíc používám tyhle „Publikace“, tak to asi vím. To ostatní moc nepoužívám, občas se tam dívám, ale když ti to jde tak pomalu, tak tě to nebaví.

B: Ptám se, protože to, jak vypadají ty sekce a oddíly, by ti mělo pomáhat v orientaci.

A: Ano, to se mi líbí, nemůžu říct, že bych na tom hledala nějaké vady. Orientuju se v tom a vím, kam mám sáhnout.

B: A připravuješ si na tom tabletu i shromáždění?

A: Ano. Ale podívej se, jak se to pořád točí. Já bych s tím plácla.

B: Takže jediné, co ti třeba vadí, je to, že je pomalý?

A: Ano, to mi vadí, zvláště teď. Už se mi asi úplně zaseknul. On se tak vyděsil. Třeba opravdu už dosloužil. Ale už se to umoudřilo, bude to dobré.

B: Možná máš plnou paměť.

A: Vid'? Já bych možná potřebovala něco vymazat. A já nevím, jak se to dělá. Musím se zeptat dcery.

B: Ona ti s tím pomáhá, když něco nevíš?

A: Tak ona je jediná nejbližší, kdo mi s tím může pomoci. Já třeba nepoužívám tady to dole, to online.

B: To je odkaz na stránky.

A: S tím neumím vůbec pracovat.

B: Ne? Tam stačí, když na to klikneš, a ono ti to otevře přímo jw.org, na internetu. Je tam víc věcí, můžeš něco hledat podle tématu a jsou tam taky novinky. Taky jsem se chtěla zeptat, jestli to používáš ráda.

A: Já si tady na tom tabletu zahraju i karty, to tam nemusíš psát, ale zvláště, když nemůžu spát. Kdybych si četla naše publikace, tak o tom musím přemýšlet, ale ty karty jsou takové na uvolnění, to mi tam Petr dal.

B: A máš někdy pocit, že bys v JW Library chtěla umět něco víc, než co používáš?

A: To asi ano, kdyby mě to někdo naučil. Ale nevím, co bych tam mohla ještě umět, protože na shromáždění to už používám a Bibli si tam taky čtu. Co zatím neumím, je, když dcera si pustí Bibli a předčítá jí to, to já jsem na tom ještě nezkoušela, aby mi to samo četlo. Ale určitě mi to taky půjde, jen vědět, kde mám sáhnout. Takže si to zatím čtu.

B: A když ti třeba dcera něco vysvětluje, rozumíš tomu?

A: Ona mi už dlouho nic nevysvětlovala, ale můžu říct, že to pochopím, když mi to řekne třikrát.

B: Aha. Když ti někdo mladší něco ukazuje, tak může být moc rychlý a může použít nějaká slova, která nechápeš.

A: Tak když je moc rychlá, musí zpomalit. Je pravda, že vy se v tom vyznáte. I malé děti dneska umí všechno, protože to mají odmala. Rodiče jim to dají, aby od nich měli klid.

B: A ptala ses někdy někoho jiného na pomoc? Nebo jenom dcery?

A: Když někdo vidí ten můj tablet, tak řekne, že s tím neumí, a nechce s tím nic mít. Jak nemáš iPad, tak si řekni někomu jinému. Takže jsme odkázané na Petra.

B: A on to umí?

A: Ten je přímo od toho, on to prodává. Tak mu ho pošlu a on mi to tam opraví, on je takový hodný. Já jsem si ho u něj koupila. Jinak u nás není nikdo, kdo by s tímhle chtěl pracovat. Ale dokud to funguje aspoň trochu, tak to stačí.

B: Tak to je dobře. Pomáhá ti dcera a...

A: A Petr, když je tam něco špatně. Takže pomoc mám.

B: A tak už nemáš potřebu se ptát ještě někoho dalšího, když máš takhle kolem sebe lidi? Co třeba s nějakými jinými věcmi, s televizí a tak? To nepotřebuješ pomoc?

A: To bychom potřebovali pomoc, abychom si ta videa z JW Library mohly na té naší televizi pouštět. Někdo si to umí na to promítat. A my ji máme asi chytrou, ale ona je chytřejší než my. Kdyby to někdo uměl a pomohl nám, tak to bychom byly vděčné. Protože v naší rodině, vnuk, on je sice ‚ajták‘, ale on k tomu nemá vztah, jako k našim věcem².

B: Ale kdybys mu řekla, tak pomoci by ti mohl, ne?

A: Ještě jsme mu neříkaly, on je hodně proti nám. Ale kdyby nám někdo od nás chtěl pomoci, s tím jak se ta videa pouští na televizi, tak to by bylo dobré, kdybych se to naučila.

B: Tak to by nemělo být těžké.

A: A vy to máte?

B: Ano, my to máme, ale u každé televize je to jiné.

A: Právě, takže kdyžtak zkusím vnuka, ale on neví, o co jde, pokud jde o naše věci. My se chceme zeptat Erika, on je takový hodný, jestli by nám to nezkusil... spíš než toho vnuka. Protože Erik bude vědět, o co jde a co tam chceme. My už jsme s ním byly domluvené, a pak jsme to z nějakých důvodů odložili. A teď je na dovolené.

B: Ještě se tě zeptám, jestli vidíš v průběhu času, co používáš JW Library, že se ti s tím teď pracuje lépe než předtím, vidíš nějaký pokrok? Třeba že předtím jsi s tím víc bojovala, a teď je to snadnější?

A: Tak to je jasné. Čím víc na něčem pracuješ, tím spíš víš, jak a kam máš sáhnout. Akorát mu musím domluvit, aby to šlo rychleji, a bude to v pořádku.

B: A telefon máš normálně tlačítkový?

A: Ano, tenhle obyčejný, holčičko. Tak zatím mi jde. Já moc netelefonuju, víš.

B: Ano, vím.

A: My jsme ze staré školy. Nebyli jsme zvyklí telefonovat. Jen někdy, když to nutně potřebuju. Jinak já někam jdu, a nechám ho doma. Někdy by se to třeba hodilo, ale říkám si, pak je člověk toho otrokem a všichni vědí, kde jsem.

B: A jak dlouho už jsi v důchodu?

² K materiálům vydaným Náboženskou organizací Svědkové Jehovovi (pozn. autorky).

A: Od roku 2005, to je 14 let. Vidiš to, jak dlouho už jsem doma. A je to hezké. Já jsem šla do důchodu hned, jak mi to padlo. Šla jsem v 56 a čtyři měsíce, protože se přičítaly nějaké roky. Ono to všechno tolik utíká.

B: A teď se to všechno posouvá, ta věková hranice.

(...)

B: Rozdíl je v tom, že když je člověk mladý, tak rád zkouší nové, co tam ještě na tom tabletu jde.

A: A my už ne.

B: Protože asi už nepotřebuješ experimentovat, když se vyznáš v tom, co potřebuješ.

A: Když to vezmeš, tak v tom JW Library jsou opravdu úžasné přednášky, zvlášť když je to někdy třeba v té angličtině. Musíš tam sice číst ty titulky, ale pro mě je to takové lepší, protože mi to jde víc k srdci, než když je to přeložené.

B: Vážně? Já bych spíš myslela, že to bude obráceně.

A: Když to není dabované, tak vidím emoce řečníka, jak to předkládá, jde to víc z něj, víš? Tak to jsem měla ráda, ze začátku takových přednášek bylo víc a na mě to víc citově působilo, ta přímá intonace a tak.

B: Vidiš, tak to mě nenapadlo.

A: Tak každý jsme jiný. Co kdybychom byli všichni stejní? To by nás to ani nebavilo. Musím říct dceři, aby mě naučila, jak si zapnout, aby mi to samo předčítalo z Bible. Mně to jde totiž hodně potichu. Já jsem si ten tablet koupila hlavně proto, abych, když doma dělám něco v kuchyni, si mohla něco pustit. Počkej, já tady něco pustím, a uvidíš, jak to mám potichu.

B: A to, i když to máš úplně nahlas?

A: Pro mě v kuchyni, když něco dělám, tak to je málo. Já jsem počítala, že to budu využívat, a nejde mi to. Tak se to budu muset asi naučit na tom dceřiném, protože jí to jde víc nahlas.

B: A můžu se podívat, jak se to u tebe pouští? Protože v té nové Bibli ještě není načteno všechno. Vidiš, tady kde je obrázek sluchátek, jen ty kapitoly se dají poslouchat. Takhle si to pustíš, aby ti to četlo.

A: Počkej, jak ses tam dostala?

B: Stačí, když jdeš do Bible, tady se podíváš na název knihy a podle obrázku sluchátek poznáš, které jsou už načtené.

A: A teď zmáčknou co?

B: Vybereš si kapitolu, kterou chceš slyšet. A ono se ti samo ukáže, kde to máš zapnout.

A: Aha, takhle! No vidiš, a to jsem si myslela, že si budu pouštět v kuchyni, když budu vařit, a ono je to potichu. To si musím asi koupit nový, tak uvidím.

Rozhovor č. 4

Žena, 65 let (A)

A: My máme tablet a tohle všechno díky synovci, protože naše vnučka, když jsem jí řekla, jestli by mi s tím pomohla, tak mi řekla, že jí to všechno dělá její bratr a že to neumí. Tak jsem řekla vnukovi, jestli mi s tím pomůže, až někdy přijde. A on udělal ťuk ťuk ťuk a bylo to. Tak jsem mu řekla, aby mi to vysvětlil. Asi třikrát tady byl, třikrát mi to vysvětlil, a já to stejně nepochopila. Nemá čas. A tenhle můj synovec, v té době mu bylo tak asi 14, on je to takový vesnický kluk, není namyšlený, takový obyčejný kluk. Já mu řekla, aby mě to naučil tak, jako kdybych mu já řekla, jak má dělat omáčku: Půjdeš do kuchyně, vyndáš z kredence hrnec, natočíš do něj vodu, dáš ho na sporák, sporák zapneš. A on mi to opravdu vysvětlil tak, že jsem to pochopila. A pak jsem teda pochopila, že počítač, tablet, telefon, že je to všechno na jedné bázi.

B: Já se hlavně zaměřuju na tu aplikaci JW Library, tak se chci zeptat, jestli jste ten tablet měli už předtím, než bylo JW Library?

A: Bylo jw.org. To je to samé?

B: To jsou webové stránky, a ta aplikace byla až později.

A: Tak jsme to měli asi o rok dřív, než bylo JW Library.

B: A kvůli čemu jste si ten tablet pořídili?

A: Kvůli tomu, že na jw.org byly různé publikace elektronicky. Já jsem totiž vždycky zastávala názor, že potřebuju papír. Pak jak jsme chodili do sboru, tak pár lidí používalo tablety, těch mladých. A my pořád měli jen papírové. A pak tam přišla jedna sestra, ona si postavila berle do chodby, dopajdala na místo, sedla si, vytáhla tablet a šlo jí to. A mohlo jí být tak 75. A já si říkala, když ona to zvládne, tak já taky. Já jsem se pořád toho bála, že to nedám, že to nebudu umět, tak pro začátek jsme koupili takový levnější, obyčejnější a na tom jsme se to naučili.

B: A používáš JW Library i v mobilu?

A: I v mobilu, protože ten tablet je větší. A tak když někam jedu, tak většinou si v metru čtu v mobilu.

B: Takže ti to nedělá problém. A vypadá to stejně v mobilu i v tabletu?

A: Ano, je to stejné. To nejde ani jinak stáhnout, ne?

B: Ne, jde o to, že v mém mobilu JW Library vypadá trochu jinak než v tabletu.

A: Já to mám stejné, protože nemám Apple ani jeden. Možná, že když máš něco Apple a druhé ne, tak je to jiné, ale já mám obojí stejné, jeden mám Huawei a to druhý, teď nevím. Mám to na stejné bázi.

B: A na začátku, když ses měla naučit s tou aplikací, jak ti připadala? Bylo to pro tebe složité?

A: Úplně jednoduché. Člověk musí nejdřív pochopit ten princip, ale potom je to opravdu jednoduché, i třeba na shromáždění. Nejdřív jsem si říkala, že budu pořád hledat texty v papírové Bibli, ale tady jen ťukneš a ono se ti to otevře. A pro mě je moc důležité si číst ty nevypsáné texty, a teď ho odlož a začni hledat v Bibli... Když tady stačí ťuknout a máš to hned. Je to usnadnění práce.

B: A vadí ti v té aplikaci něco? Máš pocit, že tě něco omezuje při tom používání?

A: Ne, naopak. Mně se teď třeba líbí u té jedné knihy, že si můžeš rovnou pustit videa, která jsou vložena do kapitol. To si myslím, že je úžasné. Že to máš všechno pod sebou. Já to nechci nějak vychvalovat, ale vyhovuje mi to.

B: A když ti tam něco nejde nebo potřebuješ s něčím poradit, máš se na koho obrátit?

A: Určitě, my totiž máme sbor, kde jsou jak starší, tak i mladí kluci hodně šikovní. Jeden je tam opravdu „ajťák“. A není problém se na kohokoliv z nich obrátit, můžeš jim říct. Máme hodně mladých, kteří to umí a jsou ochotní ti pomoci.

B: A když ti to vysvětlují, přizpůsobí se v tom, jak ti to vysvětlují?

A: Ano, přizpůsobí se tomu, že před sebou mají 70letého člověka, to určitě ano.

B: Máš pocit, že se můžeš opakovaně zeptat?

A: Ano, nemám vůbec problém. Není to tak, že by si říkali: „Jé, ona to zase zapoměla.“

B: A je něco v jejich vysvětlování, co ti vadí? Třeba přístup?

A: Ne. Tak já si vybírám. Záleží, na koho se obrátíš, a pak pochopitelně, když je pět minut před začátkem programu, tak mu to nepůjdu říkat, aby mi nějak pomohl nebo něco vysvětlil. Ale opravdu, jsou šikovní a ochotní také.

B: A myslíš, že to, že ti pomůžou, nějak mění tvůj vztah k nim v rámci sboru?

A: Řekla bych, že ano. Protože vlastně, když něco potřebuješ a ten člověk ti ochotně pomůže, tak vidíš, že nejsi přítěž, a není to tak, že zase obtěžuješ nebo „co zas chce“. Tak bych řekla, že k nim máš lepší vztah. V jiném sboru jsme třeba zažili takové, kterým bys opravdu neřekla. Ale teď máme ve sboru jednoho, je mu dvacet čtyři a je to tak milý kluk. Moc si ho vážím, protože pro něj není těžké poděkovat, i opakovaně. Ono to nic nestojí, ale působí to opravdu mile. Jeden mi tak trochu vadí přístupem, ten působí namyšleně, ale jinak vím, že nebudu mít problém nikoho z těch mladých oslovit. Když něco potřebujeme, přijdou i k nám, tady nám to naštelují, jsou to opravdu hodní kluci.

B: A vy jste už měli před tabletem počítač?

A: Počítač máme.

B: A v práci?

A: V práci jsem ho nepotřebovala, s koštětem jsem dělala.

B: Aha, chápu.

A: Ale počítač velký jsme měli.

B: A přijde ti ten tablet jednodušší?

A: Stoprocentně. Já ten počítač už vůbec nepoužívám, když teď mám tablet. A jsem líná, že když si večer v posteli čtu, tak z telefonu, protože ten tablet je těžší. Mobil je menší a mám tam velká písmena. Ten počítač jsme měli hlavně na Skype, tenkrát ještě jsme si víc povídali s vnoučaty. To bylo spíš kvůli tomu, ale dneska už je to passé. A hlavně, já mám neomezené volání teď v mobilu. To jde tak hodně dopředu, ta technika.

B: A myslíš, že je ještě něco, co by ses chtěla naučit nebo umět?

A: Já neumím třeba dobře využívat tu Online knihovnu. Když něco hledám v Bibli podle slova, já si to slovo tam zadám a mně vyjede, že ten výraz tam není, a přitom já vím, že tam musí být. Tak to dobře neumím. Ale tolik mně to nevadí, netlačí mě to. Zatím to prostě nepoužívám, ale to bych se chtěla ještě naučit, je to prostor pro zlepšení. A taky, včera to bylo na shromáždění, že v JW Library jsou čtyři písničky, jako video, a já jsem nevěděla, že se to dá přehrát. Nevím, kde se to pak najde.

B: Já bych řekla, že tam, kde jsou videa.

A: Tam, kde jsou videa? Tak to se pak podívám, protože já jsem klikla na „Hudba“, a tam to není.

B: Já myslím, že by to mělo být tam, kde jsou ostatní videa.

A: Myslíš? Zkus to.

B: Jsou tady. Musíš jít do „Multimédia“, rozklikneš si „Hudba“ a jsou tu „Písně z JW Broadcasting“.

A: Počkej, já si to vezmu taky a podívám se. „Hudba“, ano?

B: A je to hned to první.

A: Ano, máš pravdu. Tak vidíš. To je skvělé. Já totiž vím, že to tam bylo, ale nevěděla jsem, kde to je. Já si to pokaždé pouštěla jenom jako písničku.

B: Tak to už jsem se tě zeptala na všechno. Děkuji.

Rozhovor č. 5

Žena, 88 let (A)

Mladý dospělý, žena, 21 let (C)

B: Píšu práci do školy a mám to na téma Mezigenerační učení při práci s technologiemi, tak se chci hlavně zeptat na to, jestli sis tablet pořídila jenom kvůli JW Library, nebo i kvůli něčemu jinému.

A: Tak to je úplně jasné, jedine kvůli tomu, jinak by mě vůbec nenapadlo mít tablet, ani náhodou. Neměla jsem důvod proč.

B: A měla jsi předtím třeba počítač?

A: Bohužel, neměla, protože jsem pracovala v době, kdy ještě takové věci nebyly, to nebyly vůbec ani v lékárnách. Vždyť já měla normální psací stroj a pak jsem dostala elektrický a byla jsem z toho vykulená. Protože byl rychlejší, než jsem já. Všechno to začalo až potom.

B: A pořídila sis ten tablet hned, jak se začalo mluvit o JW Library, nebo jsi nějakou dobu čekala?

A: Já jsem byla do toho vyloženě natlačená. Kamarádka, se kterou jsme se hodně vídaly, ho už měla a pořád říkala, jak je to skvělé. Já jí řekla, ať mi s tím dá pokoj. Ale přemlouvala mě tak dlouho, až mě přemluvila. Ale jsem jí za to opravdu vděčná, že mě k tomu dostala.

B: A když ho teď používáš, tak jsi ráda?

A: Rozhodně jsem ráda, že ho mám. A říkám si, že bez něho bych už nemohla. Zaprvé, je to pro mě velká pomoc, už jenom proto, že tu jsem teď sama a někdy je mi třeba opravdu nedobře, tak si ho pustím. Vyberu si nějaké video, co bych chtěla slyšet, a to si pustím. A pak tam jsou písně, které si můžu poslechnout a tak.

B: A když sis ten tablet kupovala, pomohl ti s tím někdo?

A: Ne, ten jsem dostala od svého vnuka zadarmo.

B: Tak to je hezké. A to JW Library?

A: To mi do toho dal Viktor. Mně bylo řečeno, ať mu to dám a že se o nic víc nebudu muset starat.

B: A když si s něčím nevíš rady nebo se něco chceš naučit, tak někoho poprosíš, aby ti to ukázal?

A: Teď když tu nemám manžela, protože ten tomu trochu rozuměl, tak mám Daniela. Ten mi to nastaví, a když si nevím rady, tak příběhne. Úžasný. Opravdu ano.

B: A je tam něco, co ti vadí, když ten tablet používáš?

A: Počkej, jak myslíš „vadí“?

B: Třeba u JW Library je dobré, že je rychlá a že si můžeš pustit videa, ale je tam třeba i něco, co ti překáží, nejde nebo tě zlobí?

A: Vadí mi, když mi tam vyskočí nějaká cedulička s něčím, co bych měla nebo neměla, protože tomu já moc nerozumím. Tak si říkám, proč mi to sem skočilo. Nebo mi to někam uteče a teď co s tím. A tak na to sahám a nevím, jestli sáhnu dobře. Tak taková překvapení, s těmi si pak opravdu nevím rady a bojím se, když jsem na to sama a nejde to, abych špatně nesáhla a aby mi to zase někam nezmizelo. Teď mám ještě nově ten mobil po manželovi, když zemřel. Já jsem měla malinký mobilek, se kterým jsem uměla, a on měl velký a chytrý. A teď co? Mám ho vyhodit? Komu ho mám dát? Nikdo ho nechtěl, protože každý má svůj, tak jsem si říkala, jestli to mám zkusit, a Daniel mi řekl, ať to zkusím. A teď se mi tam ukázalo, že to mám plné a abych to vyčistila. Ale nevím jak. Tak budu muset zase jít za Danielem, aby mi to vysvětlil nebo aby mi to sám nějak vyčistil. Já to na tom mobilu mám všechno, ale já s tím neumím ještě pracovat. Jen třeba posílat SMS a volat, to ano. JW Library mi ještě nejde, přestože bych to třeba chtěla umět, třeba někomu ukázat něco z Bible, ale než bych to našla, tak by asi ztratil zájem.

B: A v tom by ses chtěla zlepšit, naučit se používat JW Library v mobilu?

A: To bych se chtěla naučit – ještě s tím mobilem pracovat, když jsem venku. Protože tablet je slyšet slabě a nevím, jak ho zesílit. Tak jsem si myslela, že bych zkusila ten mobil.

C: A v telefonu máš JW Library nainstalované?

A: Chceš to vidět? To víš, že mám. Když jste tady, tak se podívejte. Vidíš, jak je krásný. A tady to je.

C: A kdybys chtěla najít něco v té Bibli, víš jak na to?

A: To musím udělat tohle. Tak počkej, ono mi to zmizelo. A tady bych to měla mít, teď mi tam naskočí tohle, pak se mi tu objeví tohle... a je to.

B: Jde to i jednodušeji. Podívej.

A: Jak?

C: Já ti to ukážu od začátku. Když si otevřeš tu aplikaci, zde nahoře máš tři čárky, a na ty když klikneš, tak se ti objeví nabídka, kde máš Bibli.

A: Aha. Tak to jsem nevěděla. Dobře.

C: K tomu, jak jsi to dělala předtím, potřebuješ internet. Většinou, když jdeš po ulici, tak internet nemáš. Takže by se ti to neukázalo, kdybys klikla na tu ikonku s modrou věžičkou, ale když to uděláš tak, jak jsem ti ukázala, tak na připojení k internetu nezáleží, máš to tam pořád.

A: Aha. Tak já to zkusím. Teď bych chtěla Bibli a třeba otevřít nějaký verš.

B: Tady si najdeš kapitolu. Máš v něm hodně velká písmenka, to abys viděla?

A: Ano, ale jsou zbytečně velká.

C: Pokud si to chceš změnit, tak tady jsou takové tři tečky. Předtím byly tři čárky a tady jsou tečky. Ty tři tečky znamenají nastavení, kde si můžeš vybrat velikost písma, buď si ho zvětšit, nebo zmenšit.

A: No, tak přijatelně zmenšit. Tak je to dobré.

C: A když chceš najít verš v kapitole, tak musíš posouvat prstem dolů.

A: Normálně posouvat? To by asi šlo. Takhle si ten text najdu a připravím.

B: Ještě jsem se tě chtěla zeptat, když ti někdo něco vysvětluje, nemáš třeba pocit, že je na tebe příliš rychlý? Nebo se přizpůsobí tvému tempu?

A: Tak ho zastavím a zabrzdím.

B: Řekneš si?

A: Řeknu, ať počká a zopakuje mi to ještě jednou. S Viktorem teď teda už o tom nemluví, protože mám Daniela a ten už vždycky přijde sám od sebe a řekne, ať mu ten tablet ukáži. A já, protože už zapomínám, tak když mi něco ukazuje, tak mě napadne, vždyť já už zase nevím, o čem mluvím, a nemůžu si vůbec vzpomenout. Anebo chci něco sama vykládat a věc, kterou znám, si nemůžu vybavit, jak se jmenuje. To jsou takové problémy. A tak, když mi něco říká, poprosím, ať mi to říká pomalu, protože bych chtěla pochopit, proč a jak to je. A on je tak hodný, že mi tady k tomu navíc napsal, co a jak bych mohla ještě dělat, až to budu potřebovat nebo mít čas se na to podívat.

B: Aha, takový návod?

A: Takový návod. S tím mi hodně pomohl. A když se mi ten tablet zastaví, tak mi řekl, že někdy stačí, když ho vypnu a zase zapnu, že to tam může znova naběhnout. Ale zatím jsem s tím tabletem spokojená. On je dobrý a šikovný kluk. A teď jsem si pustila na tom jednu písničku, to je stejně zajímavé, to bych vám musela ukázat, protože to neumím vysvětlit. Tady, chci to audio. Tady mám ty písničky a já jsem si takhle pustila tu jedničku. Výborně. A tady mi vyšla jednička, ale ta je úplně jiná, než jsem čekala, a nejdřív se mi nelíbila, a teď se mi moc líbí. Tak jsem si ji pouštěla a ono se mi stalo, že ta, co jsem si ji pořád pouštěla, se mi teď ukazuje na tom „Domů“ a objevují se tam všechny ty písničky, které jsem poslouchala, a postupně se přidávají další a jede mi to samo. Říkám si, kdy mi to skončí a jak to bude dál, protože pořád se mi tam pouští další a líbí se mi to.

B: Ano, ono se to pouští postupně.

A: Někdy mi tam vyskočí takový papírek, který se ptá, jestli ji chci vymazat, nebo naopak. Když se někomu moc něco líbí, jak se to řekne?

B: Přidat k oblíbeným?

A: Ano, do oblíbených a je tam u toho taková hvězdička.

B: Proto se ti pak ukazují na začátku, protože si je tam můžeš takto přidat.

A: Já jsem nikdy nezkoušela ty písničky, to bylo náhodou, a pak se mi to zalíbilo.

B: To je hezké, když takhle můžeš vyzkoušet nové věci.

C: A pouštíš si někdy i filmy, co tam jsou?

A: Filmy? Ani ne. Nějak nevím, jaké filmy.

C: Myslela jsem třeba ten film „Marnotratný syn“.

A: Aha, ale to je na dlouho, ne?

C: Má asi hodinu.

A: Že bych to také někdy zkusila? Mně se zdá, že filmy jsou na mě dlouhé. A jaké filmy tam ještě jsou?

C: Například Jonáš, potom tři díly o Lotově ženě.

A: Já vím, já se koukám po kouskách. Ty dlouhé si moc nepouštím, protože nevím, jestli mě něco nevyruší, já si to pouštím přes den, protože večer mi většinou někdo volá, tak na to nemám klid. I ty „Broadcastingy“ si pouštím, když vím, že mi nikdo rozhodně volat nebude.

C: Aby ses soustředila, chápu. I ty dlouhé si můžeš rozkouskovat.

A: Když já nevím. Jak to můžu udělat?

B: Že si to zastavíš.

A: To já vím, že si to zastavím, ale já to pak neumím zase pustit nebo najít, kde jsem skončila.

C: Když to takhle pustíš, tady tou šipkou vpravo nahoře to dáš dolů, tak ti to tady zůstane otevřené a potom si to můžeš znovu pustit.

A: Aha, a ono mi to neuteče. Tak to neznám. Tak to já nějaké ty filmy vyzkouším, pro mě je to úžasná věc.

B: Jenom je někdy náročné se v tom vyznat, že?

A: Já bych potřebovala tady někoho mít, aby mi řekl, jak to mám udělat, a pak je to dobré. Ale když jsem sama, tak tady sedím a říkám si, co s tím.

B: Tak se toho nesmíš bát, protože ten tablet nemůžeš jen tak rozbít.

A: Ale někam mi to zmizí.

B: Tak to musíš znova zkoušet, tam jde většinou hlavně o to, to zkoušet.

A: Já vím.

B: Ale je pravda, že když to zmizí, člověka to rozhodí.

A: Právě. Třeba na programu je to stejné, jednou ťuknu a najednou je to pryč. Nebo mi ten tablet ztuhne, dělám všechno možné, ale nejde to.

C: Někdy to zařízení začne zlobit, ale potom, právě jak říkal Daniel, to stačí vypnout a zkusit to zapnout znova.

A: Anebo když přede mnou sedí Eva na shromáždění, tak jenom stačí, když jí to strčím, a ona už ví, co s tím, když se mi to zasekne. Už ho párkrát měla, když seděla přede mnou.

B: To je hezké. Ještě mám jednu otázku, poslední. Když jsi ten tablet dostala od vnuka, tak jestli ti s ním taky někdy pomáhal.

A: My se už spolu nevidáme.

B: A někdo jiný z rodiny?

A: Z rodiny mi to pomůže jiný vnuk, ale ten je hodně zaměstnaný, a toho také vídám málo. S tím jezdím v létě na chalupu. Nebo když něco opravdu potřebuju, to přijde, ten ano. Ale ten druhý, to mě mrzí, ten mi právě dal ten tablet a teď už se ani neozve. Dříve, třeba když slavili nějaké svátky, tak zavolal, ale teď už ani na ty svátky si nevzpomene. Přestože mi říká, babi, vždyť víš, jaký jsem, tak to tak neber. Takže babička to tak nebere.

B: A jak dlouho už jsi v důchodu?

A: V důchodu? Už dlouho. Když mi bylo 55, tak jsem skončila. To už je hodně dlouho. Já jsem vlastně skončila, protože manžel šel do nějakého sanatoria na nějaké léčení a já jsem potřebovala nebýt v práci, protože tam to bylo vždycky přesčas, tak asi v 56, tak nějak jsem šla. Já jsem pak ještě uklízela, tak jsem si přivydělala, a kamarádce jsem pomáhala roznášet noviny.

B: Tak moc děkuju.

A: Já jsem taky ráda, že jste přišly, holky.

Rozhovor č. 6

Muž, 66 let (A)

Mladý dospělý, žena, 20 let (C)

A: Já v podstatě, když si studuju, používám tablet, protože si sednu do křesla a hledám si tam, co potřebuju. Ale když dělám na proslovu, který mám na shromáždění, a hledám si k tomu nějaké materiály, tak to dělám na počítači a píšu si to do Wordu. Takže tohle dělám na počítači, ale jinak se učím normálně s tabletem. A v mobilu mám taky staženou JW Library, ale to používám jenom při shromáždění jako Bibli. Protože není těžký. Když má někdo přednášku, tak mám mobil a hledám si odkazy v mobilu.

B: A je tam něco, co ti třeba vadí při používání té aplikace? Nějaká funkce nebo něco jiného, co tě rozčiluje?

A: Rozumím ti, ale nemám nic, co mě rozčiluje. Rozčiluje mě jedině to, že si tam chci něco zadat a teď mi to tam nejde. Třeba v mobilu jsem chtěl stáhnout ten nový překlad Bible a nešlo mi to. Ale dělal jsem to dobře, protože pak mi to tak dělal Petr, a přesto jsem to nedotáhl do konce. Pořád jsem se tam někde motal a nemohl jsem se z toho dostat, takže jsem měl pořád tu starou Bibli. Tady u toho tabletu, přemýšlím, co by mi mohlo vadit. Nějakou oporu jsem určitě hledal. Nechci říct, že je to úplně stoprocentní, ale teď mě nic nenapadá.

B: To je v pořádku. Ptám se proto, že když člověk něco používá, tak jsou věci, které jsou v pořádku, a pak jsou věci, které mohou vadit.

A: Musím říct, že to používání je takové dost omezené. Pohybuju se v tom pravidelně, tak mi to problém nedělá, ale pokud bych šel do nějakých jiných věcí, tak možná bych se tam někde zasekl.

C: Můžu taky něco dodat? Obecně jsem spokojená, ale jedině, co mi třeba vadí, je (i když možná je to jen můj problém) systémově, že když si zadám publikace a knihy, objeví se mi to v jiném jazyce než v češtině, třeba v angličtině.

B: Vážně? Ale to je pak problém spíš tvého mobilu, ne? Ty máš Android, že? A máš i tablet, nebo používáš jenom mobil?

C: Používám JW Library jen na mobilu. Právě, když se to pak používá víc, tak už to mám v češtině, ale někdy mi to tam skočí a všechno mám v angličtině. Já normálně ani nehledám v angličtině. Takže to musím pokaždé přepnout na češtinu a ono mě to vrátí zpátky do menu, pak zase musím znovu. To je jediné, co mě rozčiluje.

A: Ale tak to je problém té technologie, že?

C: Zřejmě celého Androidu, protože se to stává i rodičům. Takže s tím nic neudělám. Proto říkám, že mi Library vyhovuje, ale tohle je nějaká chyba. Ale nemůžu to porovnat s Apple, protože Apple nemáme v rodině nikdo.

B: A ty (A) máš mobil taky iPhone, Apple?

A: Ne. Já mám Samsung, telefon, a tablet je Apple.

B: Ono to pak jinak vypadá, to používání na Samsungu, než v Apple.

A: Ale já v telefonu používám výhradně jenom Bibli.

B: Jinak, já jsem si dnes vyhledala, kdy JW Library vůbec vydali.

C: Já jsem přemýšlela, co bylo dřív – jw.org, nebo JW Library?

B: JW Library bylo až později. Je z roku 2013.

C: Opravdu? Tak to už je dlouho.

B: Protože jsem se chtěla zeptat, jak dlouho to používáte? Od začátku?

A: Úplně ne.

B: Musel ses k tomu dopracovat?

A: Už z toho důvodu, že já vždycky nastrčím manželku, když je něco nového. Tak jsem jí koupil tablet a ona ho asi tři čtvrtě roku používala, a já ho ještě neměl. Až teprve potom, když jsem cítil, jak to progresivně narůstá, to používání, tak jsem si ho pořídil. Ale to vychází z toho, že jsem se tomu vyhýbal. Neměl jsem tu potřebu. Ale když jsem viděl, že to jinak nepůjde a že se to všechno pomalu přesouvá, tak víš, jak to chodí, když to lidi používají a ty ne, tak ti ujíždí vlak. A bylo vidět, že je to praktické pro nás, tak jsem si to pořídil, i když ne úplně hned. Byli jsme z těch starších ročníků, mladí už to měli, my jsme si to pořídili vlastně jenom tady na to. To, že ho teď používáme i jinak, to už je druhotné, ale kvůli Bibli jsme si ho pořídili. Jinak předtím jsme vlastně pracovali výhradně na počítači.

B: A to, co teď normálně čteš v JW Library, to jsi dřív měl tištěné?

A: Ano, jediné papírové publikace. Já v podstatě to vnímám tak, že když jsem používal Bibli, tak pro mě bylo složitější vyhledávat verše nebo nějaké odkazy. Ale na druhou stranu to mělo jiné pozitivum, že když si člověk studoval tištěnou Bibli, tak se víc soustředil. Teď jsi taková rozutíkaná, protože ti to umožňuje to skákání mezi odkazy, takže si vlastně nedáváš prostor na rozjímání. Přečteš si text, a už zase klikáš a nedáš tomu mozku prostor, aby si to nějak zažil. Zatímco Bible to umožňovala, ta klasická, písemná forma. V tom vidím jediný rozdíl. Jinak, co se týče praktičnosti a rychlosti, tak to nejde srovnat.

B: Začal jsi to tedy používat později. A jak sis poradil s instalací, když bylo potřeba stáhnout tu aplikaci?

A: Všechno nám to nainstalovali Petr a Pavel.

B: Pomohli ti s tím?

A: To rozhodně. Zprovoznili nám celý tablet. Jak manželce, tak i mně.

B: Ještě jsem se chtěla zeptat na vzhled té aplikace. Jestli ti to, jak je ta aplikace sestavená, pomáhá při orientaci, když s ní pracuješ?

A: Nedokážu to posoudit, protože nemám srovnání. Kdyby člověk pracoval s jinými podobnými aplikacemi a programy, pak ano. Někdy ti něco sedne víc, i když je to obsahově o něčem jiném, takže nedá se to úplně srovnat. To, co tady je, je pro mě úplně přirozené a vnímám to jako dobré, ale jestli to tak je, nebo ne, jestli srovnatelně něco podobného může být lepší, to já absolutně nedokážu posoudit. Ale za mě je to v pořádku. Já jsem spokojený, nic mě tam nemate.

B: A vzpomínáte si na ten program, co se instaloval do počítače, Watchtower Library, jak se pak ročně aktualizoval?

A: Ty upgrady? To jsem si bral každý rok a nainstaloval si to.

B: Předtím, než bylo JW Library?

A: Jak jsme si pořídili tablet, tak už ne, ale předtím ano. Ten upgrade byl proto, že se tam zobrazovaly další a další nové věci, že? S tím jsme pracovali ze začátku, počítač jsme měli vlastně odjakživa.

C: My jsme zase, jakmile začalo jw.org, hledali hlavně tam. A předtím si už nepamatuju. Asi jsme vždycky hledali v papírových publikacích. Tenkrát ani nevím, jestli jsme už měli počítač, ale to možná přeháním.

B: Je něco, co bys chtěl ještě umět? Protože ty jsi zvyklý to nějak používat, nějaké věci na tom umíš. Ale stává se, že někdy na shromáždění zazní něco, co třeba neumíš a chtěl bys se to naučit?

A: Tak určitě je tam spousta věcí, které neumím, využít ten potenciál, ale je to se mnou těžké, protože já si neuvědomuju, co bych chtěl vlastně umět. Pokud je to něco, co potřebujeme, tak si to najdu, a když mi to nejde, tak si někomu řeknu o pomoc. Většinou když přibudou nějaké nové možnosti, tak nevíš co s tím, a tak se jdeš zeptat. Ale abych dokázal teď říct, co neumím a co bych chtěl umět, to ne.

Počkej, tady, když si něco napíšeš v těch „Osobních poznámkách“, to je třeba jedna věc, co mi nesedí, je to takové nepřehledné. Přejde mi to takové komplikovanější, než by to mělo být, ale tím, že to tolik nepoužívám a dělám si tam odkazy jenom v bodech, tak mi to tolik nevadí. Jednou jsem si tam psal a dost jsem se s tím natrápil. Chtěl jsem v tom udělat nějaké úpravy a šlo mi to ztuha. Takže vidíš, že ono se občas něco objeví, co člověku vadí, ale vzpomenout si. Konkrétně mě nic netrápí, ale když s tím dělám, tak mě občas něco napadne. A víš, co ještě neumím? A to bych se chtěl naučit. Rozdělit si ten obraz v tabletu na dvě části a na každé dělat něco, ale mít otevřené oboje. Já jsem měl pocit, že jsem to u někoho viděl.

B: Některé tablety to umí, že máš otevřené JW Library a pak půl naplňuje třeba poznámky.

C: Ale to je funkce tabletu, a ne JW Library.

A: Ale je dobré to umět.

C: Teď záleží na tom, jestli máš tablet, který to umí.

A: Tak to jsem netušil a netuším, jestli tahle skříňka to umí, ale když jsem o tom přemýšlel, tak jsem si říkal, že to není špatné. Občas jsem něco dělal a musel jsem si vzít na pomoc mobil, abych to měl zároveň před sebou.

B: A když ti v tom něco nejde nebo nefunguje, tak jsi říkal, že ti s tím pomůže Petr. A jak to vypadá, on ti ukáže, jak máš něco dělat, nebo ti to tam sám udělá?

A: Tak i tak. Když je to věc, kterou si neumím stáhnout, to mi tam natáhne, a když jde o něco jiného, to mi ukáže jak na to. Pamatuju si, že jsem šel do „Online knihovny“, zadal jsem si „Index“ a ten je tam tak rozdělený, že se hledá podle tématu. Třeba 1. Mojžíšova 1:15, najde se to tam, klikne na to a otevře se deset dvacet odkazů a může se na ně dál klikat a objevují se různé články. Najdu si tam to, co potřebuju. Já jsem se tam proklikal a našel jsem si tam materiál a říkal jsem si, že je to úžasné, pak jsem to zavřel, přišel jsem druhý den, a už jsem se tam nedostal. Nevěděl jsem jak. Třeba to se mi stává. Tak to jdu většinou za Pavlem, ale on je dost vytížený, ale jdu za ním a řeknu, tohle jsem měl a už to nemám a nevím jak na to, a on mi to ukáže.

B: Ukázal ti, jak se tam můžeš dostat sám?

A: Ano, přesně. Ale i Petr mi někdy pomůže, i když mám dojem, že Pavel je výš, protože jsem zaregistroval, že Petr někdy hned neví, jak si poradit.

B: Mně jde o to, jestli když ti něco vysvětluje, tak ti ukáže, jak se to má dělat, abys to pak zvládl sám.

A: Tak někdy třeba zavolám a po telefonu mě navádí.

B: A když ti takhle něco vysvětluje, stalo se ti, že by řekl nějaké slovo, které neznáš?

A: Tak určitě jsou výrazy, které jdou mimo mě, ale tady k tomu, na co se ptáš, když mi Pavel něco ukazoval, dal si se mnou tu péči. Víím, že jsem dvakrát nebo třikrát říkal Karlovi, že bych něco potřeboval, a ten to na mě vychrlil. A to je postoj člověka, který to má v malíku, a nechápe, že ty to nemusíš pochopit. Tak to vysypal a já na něj koukal s otevřenou pusou a nebyl jsem schopný to vstřebat. Tak to se mi asi dvakrát nebo třikrát stalo, že měl takový přístup, ale pozor, to není žádná pomluva, on byl ochotný, ale ta forma, jakou mi to sypal... jako by si myslel, to je taky „profík“ jako já. To je chyba. Kdežto Pavel, to mi přišlo, že na to šel líp.

B: Ještě tady mám poslední otázku. Už jsi všechno ostatní vyčerpal. V rámci spolupráce, když se ptáš mladších, tak jestli to, že ti pomáhají s tabletem, mění nějak tvůj vztah k nim? Někdy můžeš mít pocit, že jsou ti mladší lidi vzdálení, a pak když přijdou a s něčím ti pomůžou, můžeš se k nim cítit blíž.

A: Začnu trochu ze široka. Obecně pro naši generaci ano, pokud nepatříš k těm, kteří se tím zabývají a všemu rozumí tak, že se mladým vyrovnají (i když neříkám absolutně, ale v podstatě tak, že s technikou nemají problém). Ale já občas vnímám, že dnešní mladá generace je jiná, než jak to bylo za nás. Protože čím byl člověk starší, tím více využíval znalosti a zkušenosti, které načerpal. Samozřejmě že vždycky se člověk dostane do určitého období, kdy se pokrok najednou jakoby snaží jít mimo něj, a musí se hodně snažit, aby to uchopil, jenže ten rozdíl není tak zásadní. Kdežto s nástupem IT techniky je člověk, pokud se tomu někdo opravdu nevěnuje tak, že ho to vyloženě baví, úplně mimo. A mladí lidé se vlastně etablovali v roli, že oni jsou těmi, kdo všechno vědí a se vším si poradí, a ty u nich nemáš šanci. Od tebe prostě žádné rady nepotřebují, to je zbytečné. Ale zapomínají

na jednu důležitou věc, že vlastně aby člověk zvládl život v tomhle komplikovaném světě, tak k tomu potřebuje mít zkušenosti. A jak je získá? Že je prožije, že ano? Takže to je takový zvláštní postoj, když se mladí chovají nějakým způsobem, a my, naše generace, máme pocit, že nás vůbec neberou vážně a že nás nepotřebují. Ale teď musíme rozlišit jednu důležitou věc, to znamená osobnost toho jedince. Já obecně nemám absolutně problém s mladými lidmi. Vůbec se nestavím do role, že já jsem ten zkušenější, ten chytřejší a moudřejší. Beru mladé lidi jako úplně rovnocenné partnery, zejména pokud ten mladý člověk chce komunikovat a má rozhled, protože úroveň komunikace je daná tím, v jak širokých souvislostech dokážeš komunikovat. Vlastně jako počítač. Čím víc do něj nasypeš dat, tak tím spíš pracuje v širších souvislostech a lépe vyhodnocuje a pak dá výsledek. Takže pro mě, když ten mladý člověk je komunikativní, je to paráda. Já za sebe s tím nemám absolutně žádný problém. Mladé lidi mám rád a vůbec se nestavím do role, že já jsem moudrý a mladý člověk nezkušený. Když pomínu ten obrácený přístup, kdy si mladí myslí, že jsou ti nejchytřejší, takže vlastně už za tou naší generací pro rady nechodí. Ale řekl bych, že je malinký rozdíl mezi společnostmi, ve které se pohybujeme my v rámci komunity, a běžnou společností, se kterou se setkáváme třeba v práci. V práci jsem totiž zažíval, že jsem něco vyprávěl a o něčem jsem mluvil, a mladí lidé nedělali nic jiného, než že klikali na tabletu a říkali „ale tady je napsáno“ a opravovali mě. Jakoby mě pořád kontrolovali, ale kdybych mu ten mobil vzal, tak se zhroutí, protože by nic nevěděl a ještě by přišel o své druhé já. Zatímco tady, v naší společnosti, je to postavené trochu jinak a mladí jsou ochotní přijmout nějakou radu, protože my jsme vyučovaní, abychom přijímali rady. Ale ve společnosti mimo naši komunitu si většinou každý myslí, že je nejchytřejší, a když mu chceš něco poradit, tak jsi pomalu jeho nepřítel, protože, co ty mu budeš vykládat. Já bych řekl, že mě nerozděluje s mladými lidmi to, že bych pociťoval nějaké ponížení, když za nimi musím jít a poprosit o pomoc. Nemám s tím vůbec žádný problém. Jsem s mladými lidmi rád, a pokud jsou ochotní komunikovat, jsem za to rád a v pohodě. Ale chápu, že třeba pro někoho to může být problém, že s jeho naturelem to pro něj může být určitá forma ponížení, když se musí obracet na mladé. A ještě je trošku rozdíl v tom, že my jsme na tom hůř, když nemáme v domě nikoho mladého, kdo by se v technice orientoval. Když má někdo doma dospělé děti, tak jim řekne a oni mu s tím pomůžou. Já, když potřebuju, musím zavolat klukovi, ale mladý člověk je tak vytížený, že na mě nemá čas, musel by se až někdy zastavit. A to pro mě není řešení. Takže se musím obracet na mladé ve sboru, protože to potřebujeme vlastně na shromáždění. Tak to je zase výhoda lidí, kteří mají v domě nebo v bytě mladé, že jim poradí v rámci rodiny, ale tam je to zase o něčem jiném.

C: Tam pak ovšem záleží na rodinných vztazích.

A: Tak to je pravda, že syn se nerozčiluje, ale říká takové to: „Jak si to nemůžeš pamatovat, říkal jsem ti to před měsícem.“ To je ta forma „profilk“ a amatér. A nejhorší je, že ty tu informaci neudržíš. Já prostě nejsem schopný si to zapamatovat. Když takovou informaci předáš mladému člověku, tak ji tam prostě má, ale já za pět minut nevím, co mi vlastně říkal.

C: Babička si to většinou píše. Píše si to krok po kroku, popíše celý papír, ale papír pak někde založí, a musíš začít znovu, takže je to těžké.

A: Řekl bych, že využívám všechny možnosti, které technika nabízí. Jak jsem ti naznačil, s tímhle jsem se už nějak popasoval, ale pořád přichází nové věci a je toho hodně, takže v tom trochu ze začátku plavu, protože je toho tolik.

Rozhovory s mladými dospělými

Rozhovor č. 1

Žena, 20 let (A)

B: Mluvily jsme o těch obecných otázkách, že používáš JW Library na mobilu a že jsi předtím používala jen tištěné publikace, je to tak? Protože jsi říkala, že program Watchtower Library jste doma nepoužívali. A používáš i jiné zdroje, jako třeba „Online knihovnu“?

A: Používám „Online knihovnu“, „Průvodce publikacemi“ a stránky jw.org. Docela hodně to používám na přípravu na čtvrtěční shromáždění.

B: Dobře. A vidíš nějaký přínos v používání aplikace JW Library?

A: Řekla bych, že je to všechno rychleji vyhledatelné (nebo jak to říct). Zkrátka, že to mám pořád při sobě. Ačkoliv je nutné mít docela velkou paměť v mobilu na JW Library, protože zabere docela hodně místa. Ale tak do určité míry to chápu. Můžeš si tam podtrhávat věci, zvýrazňovat, dávat si tam záložky, to je skvělé. Ale hlavně to, že to můžu mít všude při sobě a kdykoliv si v tom cokoliv najdu.

B: Měla jsi ze začátku problémy se v ní vyznat, nebo ti rovnou přišla jako intuitivní? Pokud si vzpomínáš, protože už je to pár let.

A: To je pravda. Já myslím, že nikdy jsem s tím neměla větší problém. Tím, že jsme na tom vyrůstali, tak si myslím, že pro nás, teda aspoň pro mě, to nikdy nebyl nějaký problém. Je to i docela dobře řešené.

B: A změnila bys nějakou funkci, aby to bylo lepší k používání?

A: Teď si to nedokážu úplně představit. V tu chvíli, kdy to přijde, tak vím, jak by to bylo lepší nebo proč je to horší, ale teď nevím.

B: Protože když to používám, tak mi někdy něco nevyhovuje a říkám si, proč to nemohli udělat jinak, ale není toho moc. Například včera jsem si chtěla něco podtrhávat, a když si to podtrháváš, tak ti to přeskakuje na další stránku. Nebo bych chtěla mít k dispozici víc než deset záložek.

A: To jsem si také říkala, že k těm záložkám by to chtělo nějaké centrální ukládání. Ale zase já moc nepracuju s tím „Osobním studiem“. Ale teď koukám, že toho tady mám docela dost. Ono se tam asi ukládá všechno, co si podtrhneš. Já si myslím, že to je takové celkem praktické. Nedokážu si teď představit, nemám tu fantazii na to, si to představit, co by mohlo být lepší.

B: A jinak ti to přijde přehledné?

A: Jinak mi to tak přijde. Mně se obecně vzhled našich jw.org stránek líbí. Například teď, jak je to nově, tak mi to přijde zase o něco přehlednější, než to bylo předtím. Ale do té doby tě to nenapadne a vyhovuje ti to, co máš. I když občas jsem měla problém, že jsem nemohla najít nějaká videa, protože tam toho je docela hodně. Proto teď využívám tu lupu pro vyhledávání a už to nehledám tak, jako jsem to hledala dřív, že musíš všechno projít. A taky mi přijde docela praktický ten nový oddíl „Odpovědi na otázky“, to je docela dobré. No a tady u té JW Library mě nic nenapadá. To jsem ti moc nepomohla, co?

B: Ne, v pořádku.

A: Možná to, že tam nejsou úplně všechny knihy, že ano? Máme mnohem víc různých knih, ale zase

na druhou stranu to chápu, protože už to i tak zabírá hodně místa v paměti. Ale některé tady prostě nejsou.

B: Nejspíš proto, že nejsou už tolik aktuální.

A: To nevím.

B: Tak a teď zpátky k tomu mezigeneračnímu učení. Měla jsi někdy zkušenost s tím, někomu staršímu pomáhat s technologiemi?

A: Pomáhám docela často dědovi. Pomáhám i babičce, většinou učít se s počítačem. Nebo jsem jí také ukazovala, i když nevím, jestli to spadá do té tvé práce, ale třeba jak vystavovat na počítači inzeráty nebo jak najít nějaké informace týkající se různých věcí. Anebo když děda potřeboval něco zařídit na mobilu a nevěděl si rady, tak jsem mu s tím také pomáhala.

B: A co tak ve sboru?

A: Ve sboru? Taky, taky jsem pomáhala s JW Library, ale v poslední době ne tolik jako dřív, protože se teď spíš obrací na kluky.

B: Je pravda, že většina těch, kterých jsem se ptala, se obrací na ně. A pak mi ještě říkali, že se raději obrací na někoho staršího, protože ten jim to vysvětlí v klidu, a mladší to dělají příliš rychle. Nečekala jsem, že většina starších lidí se bude raději ptát někoho, kdo je jim věkem blíž, kolem 40 až 50, než někoho mladšího.

A: Já si myslím, že v tomhle případě to není ani tak o věku jako o tom, jaký ten člověk je. Občas třeba David může na druhé působit tak, že si ho někteří netroufnou oslovit.

B: Ale všimla jsem si, že starším lidem ve sboru také hodně pomáhá. Ono asi záleží na tom, co komu vyhovuje, a každý si vybírá vzhledem k osobnosti.

A: Na mě se dřív taky obraceli, ale teď už spíš asi pochopili, že jak nemám iPad, tak Applu prostě moc nerozumím.

B: To je pravda, na tom také záleží.

A: Nemám problém pomoci s Androidem. Nebo i na mého tátu se hodně obrací, pokud potřebují něco poradit s Androidem.

B: Jasně. Záleží na typu přístroje.

A: Ano, mně Android a Apple připadají docela rozdílné.

B: A proč jsi chtěla seniorům pomoci s používáním aplikace?

A: Tak protože jim chci pomoci. Chtěla jsem, aby to uměli.

B: A pomohla bys jim znova, kdyby se tě zeptali?

A: Samozřejmě, že bych jim pomohla znova. Co je to za otázku? To víš, že ano. Já si myslím, ne tolik ve sboru, ale třeba s babičkou a s dědou je to někdy dost náročné, než se mi podaří jim to vysvětlit. A za týden jim to můžu vysvětlovat znova. Třeba babička mi pak ještě volá, jak to vlastně bylo. Tak v tom ohledu je to náročné.

B: To ano. Máš tedy trochu jiné zkušenosti s tím, když pomáháš v rodině, a s tím, když pomáháš ve sboru? Vidíš, že je to v něčem jiné?

A: Ano, je. Jednak proto, že v rodině pomáhám spíš s počítačem, a to je jiné, než když pomáhám s tabletem ve sboru. A ve sboru jde často jenom o to, jak ten tablet funguje, že je třeba zahlcený a je potřeba ho vyčistit nebo něco stáhnout a tak podobně. Zatímco v tom počítači potřebují většinou něco jiného a to je často složitější.

B: A když druhým něco vysvětluješ, musíš měnit svůj přístup?

A: Tak to záleží na jednotlivci. Někdo to chápe rychleji a někdo pomaleji. Třeba babička si to potřebuje všechno napsat, krok po kroku, i takovou věc, která mně přijde úplně samozřejmá, které okno rozkliknout a tak podobně. A děda to zase chápe všechno mnohem rychleji a líp.

B: A stalo se ti, že se tě někdo na něco zeptal a ty jsi zjistila, že to sama nevíš?

A: To ani ne. I když třeba teď se mi stalo, že jsem zkrátka nevěděla, ale to bylo proto, že nejsem „ajták“, abych rozuměla systémovým věcem. Ale většinou nemám problém, když jde o základní věci. Snažím se to vysvětlovat tak dlouho, dokud to nepochopí. Ale je pravda, že často se ani nepřiznají, že to nechápou.

B: Opravdu?

A: Někdo nechce zatěžovat. Třeba babička s dědou ne, ti to přiznají, ale ve sboru, když to vysvětlíš jednou, tak ti tvrdí, že už to chápou, i když to úplně nepochopili, ale mají pocit, že tě s tím zatěžují. Nestává se to často, ale už jsem se s tím setkala.

B: A máš pocit, že díky tomu, že ty někomu pomáháš, ses sama v něčem zlepšila? Nemyslím přímo v tom, jak pracuješ s tou aplikací, ale po osobní stránce?

A: Tak určitě mě to procvičí v trpělivosti a i v komunikaci. Jakýkoliv kontakt s člověkem je, řekla bych, v něčem přínosný, zvlášť když někomu něco vysvětluješ.

B: I v rámci toho, že je to někdo starší? Protože něco jiného je, když mluvíš s někým ze stejné generace, s někým jenom o trochu starším a nakonec třeba s někým letitým.

A: Tak určitě si v tu chvíli, kdy s tím člověkem komunikuješ, uvědomuješ jeho možnosti a schopnosti. Jak on to chápe a jak se na to dívá. Jaké věci ještě chápe a jaké už ne, co je mu bližší.

B: Takže pak máš k těm lidem větší úctu a víc tě to s nimi sblíží?

A: Tak je to zase další věc, co se o nich dozvíš, takže to určitě sblíží. A pak třeba se dozvíš i obecně, jak se k těm starším lidem chovat nebo jak s nimi jednat. Co si ještě můžu dovolit a co ne.

Rozhovor č. 2

Žena, 21 let (A)

B: Víš, jak dlouho používáš JW Library?

A: Já myslím, že tak dva roky. Mně to předtím vůbec neoslovovalo, neměla jsem potřebu. Mně se totiž líbilo si do tištěných publikací vypisovat poznámky a malovat si scénky, o kterých byla řeč, a podobně. Já jsem si vždycky kreslila různá přirovnání.

B: A teď používáš JW Library na mobilu?

A: Na všechny přípravy na shromáždění.

B: A máš to na mobilu, nebo máš i tablet?

A: I tablet, ale radši mám mobil, protože ho mám všude po ruce.

B: A dřív jsi používala také nějaké jiné elektronické zdroje, třeba program Watchtower Library, jak byl v počítači?

A: Ano, ale v tom jsem se neuměla nikdy vyznat, přišlo mi, že toho tam bylo opravdu moc, a to mě odrazovalo. Takže tohle mi vyhovuje. Je to takový výňatek, pro mě zjednodušení.

B: Jako že je tam jenom to důležité? Já si taky pamatuju, že jsme používali program Watchtower Library. Pokaždé jsem to otevřela a bavilo mě v tom něco hledat, připadala jsem si důležitá.

A: Já taky, ale pak jsem se vždycky ztratila. Musela být studijní nálada. Na JW Library podle mě nemusíš mít úplně studijní náladu, protože tam vždycky všechno vypátráš během chvíle.

B: Takže obecně je pro tebe přínosem, že ji můžeš mít po ruce?

A: Ano, že si můžu jet v metru a číst si. Nebo je skvělá ta lupička. Když s někým mluvím o Bibli a hned si nevybavuju biblický text, tak jdu hned do lupičky, najdu si ho podle klíčového slova a ostatní ani nepoznají, že něco hledám.

B: A kdybys mohla srovnat, jak se ti s ní pracovalo na začátku a jak teď, vidíš rozdíl?

A: To rozhodně. Já totiž nejsem vůbec technický typ, takže pro mě je všechno hodně komplikované. A teď mám konečně pocit, že už nejsem tak zmatená, takže bych řekla, že jsem v tom stabilnější.

B: A je nějaká funkce, kterou bys změnila, aby to bylo jednodušší?

A: To nevím.

B: Něco, co ti vadí?

A: Něco, co mi vadí? Vadí mi, že do historie se neukládá všechno. Mně se to tam vždycky odmaže, takže musím ty starší věci hledat znovu. Kdyby to zůstávalo delší dobu, tak by to pro mě bylo lepší, ale to je asi jediná věc.

B: Je pravda, že jsem také párkrát něco v historii hledala a že některé kroky se tam opakují, ale ty předchozí už tam nejsou.

A: Asi by to bylo náročné ukládat všechno, ale mně by to opravdu vyhovovalo.

B: A je pro tebe celkově ta aplikace přehledná?

A: Ano, trvalo mi to, ale už ano.

B: A k té mezigenerační spolupráci, měla jsi někdy zkušenost s pomocí někomu staršímu?

A: Ano, mojí babičce.

B: A co ve sboru?

A: To taky. To spíš v tom, že se jim samo spustí omylem video uprostřed shromáždění a teď musíš rychle zakročit, protože to nemůžou hned vypnout. A také jedné babičce, která přecházela z papírových publikací na iPad. Tak jsme ji zaškolovaly, aby věděla, jak s tím pracovat.

B: To je hezké. A proč jsi chtěla pomoci seniorům s používáním aplikace?

A: V rámci zachování vzájemného klidu.

B: A teď otázka k zamyšlení. Měla spolupráce se staršími vliv na tvůj přístup k nim?

A: Ano, asi v trpělivosti. Protože já jsem netrpělivý tvor a rozčiluje mě, když někdo jasnou věc nechápe.

B: A tak ses snažila upravit svůj přístup?

A: Ano. Zjednodušit to, co říkám, protože já neumím mluvit jednoduše. Většinou všechno říkám komplikovaně a zbytečně zmateně.

B: Musela jsi použít víc postupů, jak něco vysvětlit?

A: Nebo to říkat víckrát za sebou.

B: Tak dobře. A vidíš nějaký rozdíl v tom, když pomáháš někomu ve sboru a když pomáháš své babičce?

A: Babička je svědek, ale děda není a většinou má takové móresy: „Vždyť to vím... A jak jsi to vlastně říkala? A vždyť to vlastně vím.“ Zatímco babička je víc trpělivá.

B: A narazila jsi někdy na něco, co ten člověk po tobě chtěl, a ty jsi nevěděla, jak to máš udělat?

A: Ano, ale to nesouviselo s JW Library. Chtěli nějaké zálohy něčeho.

B: A máš pocit, že ses sama v něčem zlepšila tím, že jsi jim pomohla?

A: V seberozvoji. Třeba s tou trpělivostí. Mně to pomohlo i potom, když jsme chodili třeba do domova seniorů, protože tam dost často nevědí, jak si poradit s tou technikou. Takže pak jsem už věděla, jak to jednoduše vysvětlit, když jsem to předtím zkoušela na té babičce.

B: Můžeš mi ještě říct, jaká je nejvyšší úroveň vzdělání, které jsi dosáhla?

A: Střední škola s maturitou. Odmaturovala jsem. Úspěšně!

Rozhovor č. 3 **Muž, 20 let (A)**

B: Víš, jak dlouho používáš aplikaci JW Library?

A: Jak často, nebo jak dlouho?

B: Jak dlouho.

A: Tak to je dobrá otázka.

B: Hned od začátku?

A: Hned od začátku. Předtím jsem používal aplikaci NWT, která byla na iPad, že ano? Takže, to je dva tisíce... kolik?

B: 2013

A: To už je taková doba? To není možné.

B: Česká verze byla asi o rok později.

A: To bych řekl tak 2015.

B: Tak většina sester, kterých jsem se ptala, má tablet tak 4 roky.

A: Já bych se podíval na to, kdy vyšlo to video „Proč studovat Bibli“, protože v tu dobu se začaly používat aplikace. Zkrátka, používám ji od začátku.

B: A na jakých zařízeních?

A: Na iPhonu.

B: A předtím jsi používal tištěné publikace, nebo jsi používal i jiné zdroje?

A: Používal jsem normálně stahované v PDF ze stránek jw.org a měl jsem je v knihovně v telefonu.

B: Pamatuješ program Watchtower Library v počítači? Ten jsi používal?

A: Asi jednou. Ten jsem vůbec neměl rád.

B: A v čem vidíš přínos JW Library?

A: Rychlost, rychlost a možná... jak to nazvat? Otevřenost. Máš mnohem víc zdrojů v tu chvíli u sebe a mnohem větší výběr.

B: A je něco, v čem ti nevyhovuje nebo vadí?

A: Možná by mi vyhovovalo mít úplné názvy knih v Bibli, a ne jenom zkratky, ale pro to není prostor. Oni spoustu chyb už vychytali. Už vím, ocenil bych, kdyby šlo „streamovat“ hudbu. Aby to fungovalo, aniž bych to musel stahovat.

B: Ta aplikace umí streamovat, ale jenom jednu skladbu, kterou si vybereš.

A: To vím, ale jdou popořadě. Chtěl bych, aby hrály na přeskáčku.

B: Ale to ona umí.

A: Já vím, že nějakou dobu to nešlo.

B: Mně spíš vadí, že ti pustí jenom jednu písničku a neumí pustit všechny, pokud je nemáš stažené.

A: Aha. To streamování je dobré pro lidi, co to nemají stažené, protože to akorát zahltí telefon. Je zbytečné to stahovat.

B: A obecně máš pocit, že se ti teď ta aplikace používá líp než zpočátku? Vidiš nějaký pokrok?

A: Používá se líp. Pokrok tam byl, je to svižnější, je tam víc odkazů, knížky jsou propojenější mezi sebou. Co bych ocenil, kdyby odkaz vedl přímo do knihy a neukazoval se nejdřív pouze v bočním panelu, protože nikdy to nečteš z něho, vzhledem k tomu, že ten text je tam zjednodušený a odkazy nefungují. Nakonec se musíš stejně prokliknout do té publikace.

B: A jinak je pro tebe ta aplikace přehledná?

A: Ano, i když nemůžu říct, že úplně ve všem. Jedna věc mě tu rozčilovala, mohli by dát vyhledávání do multimédií, protože když hledáš nějaké video nebo písničku, tak je v těch kategoriích nemůžeš najít.

B: A teď k tomu mezigeneračnímu učení. Vím, že pomáháš hodně ve sboru, téměř všem. Proč to děláš?

A: Co bylo ten důvod? Asi to, že nebyl nikdo, kdo by uměl pomoci v takové škále. Kdo by se v tom tolik vyznal. Já nevím, to je takové hloupé, ono to umí spousta lidí, ale když se o jednom ví, že to umí, tak jdou všichni za ním.

B: A myslíš, že to, že jim pomáháš, má na tebe nějaký vliv?

A: Jako že přispívám komunitě? Nebo pro mě? Nebo jak jsi to myslela?

B: Jestli ses tím ty něco naučil?

A: Cítím vnitřní uspokojení. Jestli já jsem se tím něco naučil? Práci s lidmi. Komunikaci s lidmi. A zlepšil jsem se v pokoře.

B: To je pěkné, to mi ještě nikdo neřekl. A když jsi někomu něco vysvětloval, musel jsi použít víc způsobů, jak to podat, aby to pochopil?

A: Ano.

B: A musel jsi nějak upravit svůj přístup?

A: Mluvit pomaleji, opakovat, zkusit najít jiné výrazy pro určitá slova.

B: Protože ti nerozuměli?

A: Ano. A co ještě... Přidat na hlase.

B: A zeptal se tě někdo na něco, co jsi třeba nevěděl?

A: Ano, běžně.

B: A to pak prostě řekneš, že to nevíš?

A: Řeknu, že se ozvu za týden, pokud to je něco, co opravdu nevím. Ale u těch starších jsou to většinou takové jednoduché věci, co vím. Jen občas něco sofistikovanějšího.

B: Dobře. A má to, že jim pomáháš, také vliv na tvůj vztah k nim?

A: Ano, sblížíš se s nimi.

B: Opravdu?

A: Hm.

B: A pomáháš i třeba prarodičům s technikou?

A: Ano.

B: A vidíš nějaký rozdíl mezi tím, když pomáháš babičce a někomu ve sboru? Je tam nějaký rozdíl v tvém přístupu?

A: Kdyby to nebyla moje babička, jako že je taková, jaká je, tak v tom asi rozdíl bude. Ale tím, že je to moje babička, tak tam být nemůže.

Rozhovor č. 4 **Muž, věk 19 let (A)**

A: Včera mi akorát jedna babička u nás ve sboru vynadala, že jsem jí ještě nekoupil tablet. A já si říkal, to je skvělé, zítra jdu na pohovor, jestli pomáhám starším s technikou.

B: Ale to není pomoc.

A: A co to je?

B: Koupit tablet?

A: To je největší pomoc! Koupit někomu tablet je skrytý význam. Zahrnuje to i nahrát JW Library, naučit ho s ní a ¾hodinové lekce dvakrát týdně každé shromáždění. To je všechno „v ceně“, tak to berou.

B: Víš, jak dlouho používáš aplikaci JW Library?

A: Jak dlouho používám aplikaci JW Library? A jak je dlouho?

B: Na jw.org píšou, že byla ohlášená na podzim roku 2013. Ale nevím, kdy přišla do Čech, protože to už tam není.

A: Dlouho jsem používal tu NTW Bibli, to je pravda.

B: To byla aplikace, že?

A: Ano. Ale aplikaci JW Library, já nevím, možná až 2016.

B: Tak to nebylo hned od začátku.

A: Mám pocit, že ne. Nejdřív jsem opravdu používal jen tu Bibli a stahoval si publikace do iBooks (aplikace Knihy). Mně to přišlo lepší, protože to umožňovalo si psát poznámky, to tenkrát ještě v JW Library nebylo. Možná jsem ji měl v telefonu, ale nepoužíval jsem ji. Takže tři roky, 2016 třeba, možná tři a půl.

B: A používáš to na mobilu, nebo máš tablet?

A: Mám tablet, ale i na telefonu.

B: Takže to používáš na obojím?

A: Na obojím. Na shromáždění jenom tablet a jinak v telefonu.

B: To dává smysl. A ještě, kromě JW Library, používáš i nějaké jiné elektronické zdroje? Pamatuješ ještě program Watchtower Library, který se instaloval do počítače?

A: Tak ten už opravdu nepoužívám.

B: A používal jsi ho dřív?

A: Ano, ale zřídka. Teď využívám spíš tu „Online knihovnu“, tu používám hodně. Otevřu ji možná stejně často jako JW Library. Většinou mám JW Library a v druhém okně „Online knihovnu“, takže je používám synchronně, nebo jak to nazvat. A jinak nic víc.

B: A co oceňuješ na té aplikaci JW Library?

A: Teď jsem si nedávno říkal, že je strašně... jak bych to řekl, že se nedá pořádně ani zasekat, i když se snažíš. Jdeš z odkazu do odkazu, z odkazu do odkazu, pořád otevíráš další publikace, a přesto je to docela rychlé.

B: Záleží asi na tom, jaké máš zařízení.

A: Na stroji. To je pravda.

B: Protože teď jsme to s jednou sestrou chtěly otevřít, a vůbec to nešlo.

A: Tak já nemám nejnovější iPad, ale docela to na něm sviští. Co mi dál přijde skvělé, je, že když máš stažený „Index publikací“ a klikneš si na verš, tak se ti nabídnou ty odkazy z „Indexu“. A pak, když si stáhneš jednu publikaci, ve které je odkaz do jiné publikace, kterou staženou nemáš, tak ten odkaz je stejně aktivní a otevře se ti ten konkrétní úryvek. To mi přijde skvělé. Třeba typicky „Shromáždění“. Je tam odkaz na nějaký článek z roku 2014 a máš ho tam, aniž bys musel stahovat celou tu publikaci. Je to skvěle propojené.

B: Ano.

A: Ale chybí mi tam něco.

B: Co ti tam chybí?

A: Zálohování.

B: To máš pravdu.

A: Kdyby to šlo ji zálohovat na iCloud.

B: Máš pravdu, zvlášť když ti pak přestane fungovat telefon.

A: Musíš dělat zálohy a stahovat je třeba do počítače. Zálohovat to umí, ale neumí zálohovat na iCloud a pak synchronizovat.

B: A ještě něco ti tam vadí?

A: Co mi tam ještě vadí? Možná by se mohla nějak víc implementovat „Online knihovna“ do té aplikace, abych ji nemusel otevírat v tom webovém prohlížeči.

B: A co konkrétně používáš v té „Online knihovně“, co není v JW Library? Je tam více publikací?

A: Právě.

B: Ale žádné další jiné funkce tam nejsou.

A: Tak můžeš vyhledávat třeba v ročenkách a v knihách, které nenajdeš v JW Library.

B: Má to větší rozsah?

A: Přesně. Když něco napíšeš do vyhledávání v JW Library, tak ti to hledá buď v Bibli, nebo v „Hlubším pochopení“, nebo v „Indexu“. Nehledá ti to v rámci všech publikací, které máš stažené. To už musíš hledat skrz „Publikace“. Kdežto „Online knihovna“, ta ti prohledá vše najednou. Něco chceš, nějaké slovo, a úplně hned ti to „nasosá“.

B: To je pravda. A celkově, připadá ti ta aplikace přehledná?

A: Jak pro koho asi. Vzhledem k těm starším lidem, pro ně asi moc ne. Ale mně přijde přehledná a intuitivní, protože tam fungují gesta, která očekáváš, že budou fungovat. Například ten „swipe“ zleva doprava, když se chceš vrátit, funguje dost dobře. Nebo „split screen“. Ta aplikace je taková přehledná a jednoduchá. Můžeš si upravit i tu lištu dole, podle toho, co tam chceš.

B: A měl jsi ten pocit hned od začátku? Že je intuitivní?

A: Asi ano. Nikdy jsem tam nic nehledal dlouho. Občas jsem třeba dlouho hledal nastavení v telefonu, ale u téhle aplikace si nevybavuju, že bych dlouho po něčem pátral nebo že by někdo přišel se na něco zeptat a já neměl vůbec ponětí, kde bych to měl hledat.

B: To je fakt, že se v tom člověk víceméně vyzná.

A: Přesně. Víím, kde co hledat. A možná je to taky o zvyku, že víš, že „jazyky“ jsou vpravo nahoře. Jsou tam dobré ty ikony, který samy sebe vysvětlují, to je fajn. A nastavení nejsou moc obsáhlá ani ti moc nedovolují se v tom hrabat, což je možná i dobře. Stejně jediné nastavení, které aktivně používám, je stahování. Ne, to bylo, když jsem měl jiný telefon, že můžeš stahovat na SD kartu nebo do vnitřní paměti. Nebo pak stahování přes mobilní síť nebo wifi. To je jediné, co potřebuju, a je to dobré.

B: A teď už se tě zeptám na to učení. Tady mám pár otázek. Ty jsi říkal, že už jsi měl možnost někomu ve sboru pomoci. Je tam i víc mladých, kteří takhle pomáhají?

A: Ano, je jich víc.

B: Protože například u nás ve sboru se dá říct, že si vybrali hlavně jednoho, za kterým jdou všichni.

A: Ano, je to tak. Taky mám ten pocit, že i když ty problémy umí vyřešit spousta lidí možná i líp, tak přesto se nějak rozneslo, že někdo to dělá radši, i když to tak není.

B: Ale když za tebou přijdou, tak jim pomůžeš?

A: Ano, pomůžu. Pokud si s tím opravdu víím rady, což většinou ano, protože ty věci fungujou všechny stejně, tak ano.

B: A proč jim chceš pomoci?

A: Protože mi přijde, že obzvlášť u nás ve sboru se občas mluví o tom, že generace mladých se prostě o nikoho nezajímá a že je to prostě špatné a že dřív to bylo lepší.

B: To se říká u vás ve sboru?

A: Ano, říká. Což je smutné, protože já jsem mladý u nás ve sboru, takže očividně i já k tomu nějak přispívám, tady k těm poznámkám.

B: Není to spíš předsudek?

A: Ale právě tím, že třeba někomu pomůžu, to změním. A navíc to pro mě není těžké. V něčích očích to má velkou hodnotu, ale pro mě to nic moc není, to udělat, tak proč ne. To je, jako kdybys v chudé zemi někomu žebrajícímu hodila dolar. Tak by z toho mohl žít týden, ale tady u nás dolar nemá hodnotu. Ale není to samozřejmě můj hlavní hnací motor pro tyhle věci, že to pro mě není těžké. Ale oni by si s tím lámali hlavu ten den třeba dvě hodiny a já to můžu udělat za dvě minuty.

B: Myslíš, že to, že pomáháš letitým, má vliv na tvůj přístup k nim?

A: Myslím si, že ano. Protože když člověk někomu pomůže a konkrétně ho třeba s nějakou věcí naučí pracovat, tak za něj cítí nějakým způsobem odpovědnost, nebo minimálně já to tak vnímám. Když bys třeba někoho naučila horolezectví a pak bys slyšela, že někam jde vylézt, tak asi by tě zajímalo, jestli nespádl. Tak to je i můj pocit, že když někoho naučím něco dělat a on třeba za dva dny přijde s tím samým problémem za někým jiným, tak to cítím jako takové osobní selhání, a proto vůči těm letitějším pak cítím pocit zodpovědnosti. A asi tím pádem jsou mi bližší, to je pravda. I když hodně ovlivní taky ten můj vztah s nimi to, jak oni se zachovají po tom, co jim pomůžu, a jestli to berou úplně jako samozřejmost. A je dost lidí, kteří si toho neváží a ani třeba nepoprosí, prostě berou to jako samozřejmost, že já jsem mladý, takže je to pro mě jednoduché. Tak to spíš naopak demotivuje. Takže hodně i ta reakce, kterou projeví ten člověk po tom, co mu pomůžu, ovlivní to, jestli se ten vztah zlepší, jestli se s ním sblížím, nebo ne. A řekl bych, že většinou to nějaký dopad na náš vztah má.

B: Máš třeba možnost pomáhat někdy svým prarodičům?

A: Přímo s touhle aplikací?

B: Obecně s technologiemi.

A: Mám je daleko, ale pomáhám jim.

B: A vidíš nějaký rozdíl v tom, když pomáháš své rodině a když pomáháš někomu ve sboru?

A: To je zajímavá otázka.

B: Jestli je tam nějaký rozdíl třeba v tom, jak reagují?

A: Právě přemýšlím. Tak asi pochopitelně, když pomůžu babičce, tak mě víc zahrne objetími než třeba člověk ve sboru. Ale lidi ve sboru taky projevují vděčnost, to ano. Jak kteří, samozřejmě. Ale když pomůžu babičce s nějakou maličkostí, tak jsem u ní největší „hacker“, prostě IT specialista, takže v tom je možná rozdíl. A tak v rodině, třeba máma, té moc nepomáhám, protože si myslím, že je ve věku, kdy by to mohla zvládnout sama. A úplně mě rozčiluje, když to nedělá, protože jsem jí už hodně věcí vysvětlil, principiálně jak fungují, ale máma nechápe, že ty principy jsou stejné. Třeba úplně nejjednodušší příklad. Máma nechápe, že ikonka zubaté kolečko jsou nastavení. A vysvětlovat mámě poněkolkáté, že „zubaté kolečko“ jsou nastavení, když ty nad tím už nepřemýšlíš a víš to, mě úplně ničí. Mámě nerad pomáhám a mám to sám sobě trochu za zlé, protože se říká, že člověk je doopravdy takový, jak se chová doma.

B: Já si myslím, že v rodině má člověk trochu jiný přístup.

A: Má větší očekávání.

B: Možná. Nebo i oni to berou víc za samozřejmost, že jim pomůžeš.

A: Jak kdo. Babička je ráda.

B: A když jim něco vysvětluješ, musíš nějak v průběhu upravit způsob, jak to vysvětluješ, aby to pochopili?

A: Ano, to ano.

B: Nebo stalo se ti, že by tě někdo poprosil, abys něco řekl jinými slovy, protože ti nerozumí?

A: Ano. Nebo často dělám to, to jsem dělal s babičkou, že jsem jí „screenshotoval“ obrazovku a přímo jsem jí kreslil do těch fotek, kam má kliknout, a pak jsem jí to vytiskl. Ona má sešitek, kam si píše slovo od slova, co já říkám.

B: A musel jsi použít víc způsobů, jak někomu vysvětlit postup?

A: Některým lidem toho naopak míň vysvětluju, protože to udělám za ně a jenom jim k tomu pak něco řeknu. Například, teď za mnou přišla jedna babička ze sboru, že chce mít na domácí obrazovce odkaz na stream, aby mohla poslouchat shromáždění online. Tak to jsem jí nevysvětloval, jak se to dělá, a jenom jsem jí to tam dal, protože vím, že to nebude muset dělat znovu, a vím, že s takovou věcí klidně může za mnou přijít znovu, že to budu mít hned hotové. Pak jsem s nimi samozřejmě mluvil pomalu, když něčemu nerozuměli, a snažil se to vysvětlit i jinak.

B: Takže klasika.

A: Nezajímavá odpověď, ano. Klasika.

B: A ještě mám poslední otázku. Máš pocit, že se sám v něčem zlepšuješ, když jim pomáháš? Má to pro tebe osobně nějaký přínos?

A: Tak zajímavé je, že občas ti starší lidé přijdou s takovým dotazem, který by tebe prostě nenapadl, a řeší problém, který ty bys vůbec neřešil, takže se nad tím opravdu zamyslíš a nějakou tu věc vyzkoumáš, jak to vlastně provést, tak aby to pro ně bylo jednoduché a nějak zvládnutelné.

B: A přináší ti to něco osobně? V seberozvoji?

A: Když pomáhám mámě, tak jsem daleko víc nervózní.

B: Ale ne. Nějaký pozitivní přínos?

A: Nevím, asi ano. Klasicky trpělivost, to je totální klišé. Ale co dobrého by mi to ještě mohlo přinášet? Lépe řečeno, co mi to přináší? Minimálně, obzvláště u nás ve sboru, mi přijde, že se učím dělat něco bez vyhlídky na to, že se mi to vrátí.

B: Obětavost.

A: Dobře, tak to je taky klišé tím pádem, když jsi to pojmenovala takhle. Někteří lidé to u nás ve sboru berou jako samozřejmost, ale když se člověk překoná a pomůže jim, tak mi přijde, že každé další překonání se je jednodušší. Úplně poprvé, když jsem šel za tou babičkou, o které jsem už mluvil, potom co mi vůbec nepoděkovala, jsem si říkal, že už s tím končím. Ale pokaždé, když jsem za ní přece jenom znovu šel, tak to bylo jednodušší. Řekl bych, že se tím zlepšuju v obětavosti.

B: Tak to je pozitivní.

A: Co bych ještě řekl?

B: Někteří zmínili, že se zlepšují v komunikaci.

A: Já bych řekl, že s komunikací zrovna extra problém nemám. Ale je pravda, že vysvětlovat věci mi moc nejde. Učitel bych asi být nemohl. Já ty věci rychle pochopím, když je někdo vysvětluje, ale neumím je sám předat dál, protože mi v tu chvíli dochází slova. Takže v tom se asi také zlepšuju.

B: Tak děkuju, to je všechno.

A: A přesně se mi za celou tu dobu, co tady povídám, vybavili asi tak jenom tři lidi, kterým jsem pomohl, i když jich bylo víc, ale je zajímavé, že když máš nějaký silný zážitek, tak tě vlastně ovlivní v tvých odpovědích na 90 %. A to hlavně ty negativní, což je smutné. S tím by měl člověk bojovat, když nad tím přemýšlím, aby byl víc objektivní. Přitom to není tak zlé. Uprímně by mě zajímalo, jestli i já někdy budu zmatený z technologií. Mně přijde, že člověk žije podle zkratk, protože kdyby měl pořád všechno analyzovat, tak se v tom světě utopí, když dělá každý den tolik rozhodnutí. A tak člověk dělá zkratky a celé technologie jsou o zkratkách, jako že „zubaté kolečko“ je nastavení a podobně.

B: Když máš přemýšlet o jednotlivých krocích, tak tě to nebaví.

A: Člověk se hodně vyhýbá tomu, aby přemýšlel. Říkám si, že vlastně kvůli tomu jsem naštvaný na mámu, protože mám pocit, že se vyhýbá tomu, aby přemýšlela. Je jednodušší zavolat mě, než aby si na to přišla sama. Někdy si říkám, že i ti senioři, než aby si sami něco vyzkoušeli, tak se radši zeptají. Protože já si myslím, že rozdíl je v tom, že my jako mladší generace (nebo třeba i můj táta), když si tu techniku vezmeme, tak zjišťujeme možnosti, jaké to má, a přijdeme si na hodně věcí sami. Ale senioři jdou podle té vyznačené cestičky, co jim řekneš, a už nezkouší nové možnosti. Že to ani nechtějí zkoušet. A přitom, tady mi něco vyskočí a jediné, co stačí, je to okno přechíst, a pak víš, co s tím udělat.

B: Někdy radši nechají to rozhodnutí na tobě.

A: A proto pak za ně neseš tu odpovědnost. Ty jim s něčím pomůžeš, a když se pak něco pokazí, tak je to na tobě. Právě proto se distancuju od nákupu tabletu.

Rozhovor č. 5

Muž, 23 (A)

B: Víš, jak dlouho používáš aplikaci JW Library?

A: Asi si budu muset něco vymyslet.

B: Ne, stačí zhruba, jestli hned od začátku, co se o tom začalo mluvit, protože někteří lidé váhali.

A: Já jsem ji začal používat hned.

B: Nejsi ten, kdo by potřeboval mít za každou cenu papírový výtisk?

A: Ne, já jsem byl rád. Já jsem pravý opak. Hned jak to šlo, tak jsem to měl elektronicky.

B: A používáš ji na mobilu?

A: Používám ji v tabletu.

B: A na mobilu taky?

A: Na mobilu taky.

B: A předtím jsi používal pouze papírový výtisk, nebo ještě něco?

A: Já jsem ještě předtím používal publikace v EPUBu.

B: Aha, že sis je stahoval?

A: Přesně tak.

B: A používáš třeba i teď nějaké jiné elektronické zdroje pro stejné funkce, které jsou v JW Library, třeba „Online knihovnu“?

A: Někdy používám „Online knihovnu“, i když je tam něco, co si můžu najít i v JW Library.

B: Tak to je dobré. A v čem je pro tebe aplikace JW Library přínosná?

A: Je to mnohem rychlejší než používat ty papírové verze.

B: A ještě něco?

A: V tom, že tam fungují ty křížové odkazy a že není potřeba si nic složitě vyhledávat, protože cokoliv tam je zmíněno, tak je k tomu i rovnou odkaz.

B: Je to rychlejší a máš všechno na jednom místě, že?

A: A všechno s sebou.

B: A máš pocit, že ti to s ní teď jde lépe, nebo jsi obecně technický typ?

A: To nevím.

B: To nevíš? Tak třeba některým lidem to jde ztuha, než se s něčím naučí.

A: Tak asi jsem technický typ, a přesto mám pocit, že mi to s tím teď jde líp než předtím.

B: Jakože postupem času?

A: Ano. On člověk občas přijde na to, že některé věci se dají dělat i líp, než byl zvyklý, nebo jak to mám říct.

B: Že když to déle používáš, tak objevíš nové věci?

A: Ano, přesně.

B: Skvělé. A je tam něco v té aplikaci, co ti nevyhovuje?

A: Ano, mně nevyhovuje, že nemůžeš přehrávat hudbu hromadně, když ji nemáš staženou. Tak to mně vadí.

B: Tak to mně taky vadí.

A: Vždycky na to zapoměnu, že to nejde, a pak jsem naštvaný.

B: Protože musíš ty písničky pouštět jednu po druhé?

A: Ano. Anebo to všechno postahovat, když je chceš poslouchat najednou.

B: A jinak je vše v pohodě?

A: Jinak mi tam není nic trnem v oku ani kamenem úrazu.

B: A přestože ti nic nevadí, nezměnil bys nějaké funkce, aby byly jednodušší k používání?

A: Jednodušší by bylo, kdybych nemusel stahovat ty písničky, to by bylo hnedka jednodušší. Jinak nevím, co by mohlo být jednodušší.

B: Ne, v pořádku.

A: Mně připadá, že už to nemůže být jednodušší.

B: A obecně, je pro tebe ta aplikace přehledná? Víš, kde co najít?

A: Většinou ano. Vlastně jediná věc, co mi přijde trochu nepřehledná je ten oddíl „Osobní poznámky“. Je dobře, že tam je, ale není zas tak perfektně udělaný, že by byl nějak extra přehledný. Připadá mi trochu zmatené, že tu poznámku dokážu najít pouze, když jsem v publikaci, ke které jsem si ji udělal, ale když bych to chtěl udělat obráceně a hledat něco v těch poznámkách, tak je to nemožné.

B: A používáš ty poznámky?

A: Ano, ale nikdy v nich už potom nic nehledám. Pak jenom maximálně, když něco znova čtu, tak narazím na něco, co jsem si dříve poznamenal.

B: Mně třeba přijdou nepřehledně seřazená videa. Co myslíš?

A: Ano, že je tam příliš mnoho kategorií, to je pravda. To je vlastně pravda, já se tam na ta videa nikdy nekoukám. Když potřebuju nějaké video, tak se dívám přes jw.org. Tam mi to připadá jednodušší. To je fakt.

B: A teď k tomu mezigeneračnímu učení. Už jsi někdy pomáhal někomu staršímu s technikou?

A: Ano.

B: A proč jsi jim chtěl pomoci?

A: Já jsem jim chtěl pomoci, protože vypadali zoufale.

B: Dobrá motivace.

A: A taky proto, že se mě prostě zeptali.

B: Takže za tebou přišli?

A: Spíš to bylo řečeno do pléna, že by s tím starší potřebovali pomoci.

B: Někdy je to tak, že někteří z letitých si vyhlídnou někoho, za kým pak jdou, aby jim pomohl. I když je hodně mladých, všichni se rozhodnou pro toho jednoho. Vnímáš to taky tak?

A: Já bych řekl, že u nás je to tak, že si o pomoc řeknou sami, ale pokaždé si vyberou někoho jiného. Až mě to někdy překvapilo, že právě přišel někdo za mnou, něco chtěl, a pak zase šel za někým jiným.

B: Asi je to podle toho, jak jim to zrovna vyhovuje.

A: Ono je to asi spíš tak, že se nejdřív ptali někoho staršího a ten jim pokaždé řekl, ať se zeptají někoho jiného. Tak mi to připadá.

B: A s čím za tebou přišli?

A: Jednak chtěli vysvětlit nějaké základní funkce a pak často chtěli změnit nějaká nastavení, personalizovat je, třeba velikost písma a tak podobně.

B: Takže ti řeknou, co potřebují, a nechají tě, abys to pro ně udělal?

A: Většinou to nastavení, aby člověk udělal. A potom to běžný používání, aby jim člověk vysvětlil.

B: Ano, a stalo se ti někdy, že bys nevěděl, jak jim máš s něčím pomoci?

A: Přemyslím. Já myslím, že možná ano, ale už konkrétně nevím co.

B: Tak to nevádí.

A: Ale myslím, že ano. Jednou, když něco chtěli, tak jsem vůbec nechápal, co po mně chtějí. A pak jsem to sice pochopil, ale stejně jsem nevěděl, jak to udělat.

B: A myslíš si, že když takhle pomáháš někomu staršímu, má to vliv na tvůj přístup?

A: Hm, asi ano. Protože není úplně běžné, že by tě starší člověk sám od sebe žádal o pomoc a přijímal od tebe nějaké rady. Většinou, pokud jde o nějakou teorii, tak to bývá obráceně. Takže člověk ne že by se s těmi staršími lidmi vůbec nestýkal, ale tohle je taková specifická situace, protože normálně se s nimi nebavíš na té bázi, že bys je o něčem, když to tak přeženu, poučoval. A teď najednou, oni jsou studenti a ty jsi učitel, a musíš jim to vysvětlit tak, aby to pochopili, takže se musíš přizpůsobit jejich myšlení, tedy myšlení člověka, který s tím nemá žádné zkušenosti.

B: Musel jsi nějak upravit svoje vystupování a to, co jsi jim říkal?

A: Něco říct víckrát a něco jinak a přemýšlet tak, že člověk nemůže používat ty běžné obraty, které by použil, kdyby se bavil s kýmkoliv jiným o tom, jak se ta aplikace používá.

B: A myslíš, že tě to s nimi i nějak sblíží?

A: Já myslím, že ano, protože jednou mě jeden pozval k sobě domů, abych mu to vysvětlil, takže jsem tam byl na návštěvě, čímž mě to s tím člověkem určitě sblížilo, protože potom jsme si povídali i už o něčem jiném. A taky pak už víš, že za tebou zase přijde.

B: A máš třeba možnost pomáhat s technologiemi starším členům své rodiny?

A: Ne. Nebo vlastně jo. Já jsem zapomněl na svoji babičku. Ano.

B: Takže ano. A s čím? Třeba obecně s televizí a počítačem?

A: Ano. Třeba mi zrovna řekne: „Já nevím, co je s tím telefonem, mně ty SMSky sem už vůbec nechodí. Na, udělej s tím něco.“

B: A vidíš nějaký rozdíl v tom, když máš pomoci ve sboru a když pomáháš svojí babičce?

A: Babička to chce mít jenom hlavně rychle vyřízený. A hlavně je tam rozdíl v tom, že především chce, abych ten problém vyřešil, ale nechce vědět, jak tomu příště zabránit nebo co udělat proto, aby se jí to používalo snáz. Zatímco většinou ve sboru nechce nikdo jenom vyřešit problém, ale chce také vědět, jak to má sám ovládat.

B: Takže se chtějí naučit s tím pracovat? To je skvělé. A myslíš, že se sám v něčem zlepšuješ? Protože ty učíš něco je, ale jestli máš pocit, že to má i nějaký přínos pro tebe?

A: Ano, protože se člověk naučí líp vysvětlovat a vyučovat v tom smyslu, že dovede líp komunikovat a být trpělivý. Snaží se vžít do pozice toho druhého, který je v situaci, která je pro něj svým způsobem cizí, protože my, jak jsme v tom vyrůstali, tak je to pro nás taková každodenní věc, že to vůbec neřešíme. Ale tohle jsou lidi, pro které je to „španělská vesnice“, a teď najednou jim musíme vysvětlovat něco, o čem v životě neslyšeli, což je potom poměrně praktické, protože se člověk všeobecně učí mluvit s lidmi způsobem, aby to pro ně bylo srozumitelné. Zlepší komunikační schopnosti, naučí se trpělivosti. Až bych skoro řekl i empatii.

Rozhovor č. 6

Žena, 22 (A)

B: Jak dlouho už používáš aplikaci JW Library?

A: Nepoužívám ji přímo od té doby, kdy vyšla, protože mi nefungovala na telefonu.

B: A co jsi měla za telefon?

A: Měla jsem Windows Phone. Aplikace s ním nebyla kompatibilní, ale když už tam začala fungovat, tak jsem ji tam nainstalovala. To už bude, já nevím. Jak dlouho vůbec je?

B: Od roku 2013. Ale v češtině vyšla později.

A: Tak řekněme, že už ji používám nějaké 4 roky.

B: A na jakém zařízení ji používáš?

A: Používám ji na telefonu, na tabletu i na počítači. Ale na počítači ne tak často.

B: Ty máš tablet?

A: Ano, mám. Když jdu za babičkou, tak jí na něm pouštím videa.

B: A co máš za telefon?

A: Momentálně mám Huawei.

B: A co jsi používala před aplikací JW Library?

A: Někdy program Watchtower Library. A pak tištěné publikace.

B: A neměla jsi také tu aplikaci NWT, která obsahovala Bibli a stahovala se do mobilu?

A: Ano, měla.

B: A časopisy v PDF jsi používala?

A: Ano. PDF a taky někdy EPUB.

B: A používáš i jiné elektronické zdroje pro stejné funkce, jako má JW Library?

A: Jenom to, co je od společnosti. „Online Knihovnu“ asi nejvíc, jinak ne.

B: A v čem vidíš přínos JW Library?

A: Je to jednoduché, rychlé a výstižné. Když mě něco napadne, nějaká myšlenka, a nevím kde to je, tak si to napíšu do toho vyhledávání. Takže vidím, že to zkvalitnilo moje studium Bible.

B: A používá se ti ta aplikace snadno? Intuitivně?

A: Ano.

B: A myslíš, že se ti používá teď líp než dřív? Vidíš nějaký pokrok?

A: Mně přijde, že se od začátku používala dobře, ale je tam poslední dobou více vychytávek. Máš tam teď i to vyhledávání v poznámkách, které využívám, poznámky pod čarou. Nebo tam funguje i takové vyhledávání, že napíšeš část slova, přidáš hvězdičku a ona ti najde všechno, co má stejný kořen slova.

B: Tak jo je skvělé. O tom asi ještě hodně lidí vůbec neví. Funguje to, i když hledáš text v Bibli?

A: Ano. Když třeba nevíš, jak přesně zní to klíčové slovo.

B: A je něco, v čem ti ta aplikace nevyhovuje?

A: Něco mi tam vadilo, ale teď si nemůžu vzpomenout. Třeba právě když se dostaneš do nějaké publikace přes odkaz a pak se chceš vrátit, tak tě vrátí úplně na začátek – místo toho, aby tě vrátila jen o jeden krok na to místo, ze kterého jsi vyšla. To mi vadí. Ale to je asi všechno.

B: A změnila bys nějaké funkce, aby byly jednodušší k používání?

A: Asi ne. Nenapadá mě teď žádná, která by tam byla nějak složitá.

B: Takže celkově hodnotíš aplikaci jako přehlednou?

A: Ano.

B: Nemůžeš se v ní ztratit?

A: Zatím jsem se v ní neztratila.

B: Dobře. Měla jsi zkušenost s mezigenerační spoluprací?

A: Ano, měla, protože jsem už něco učila babičku.

B: A proč jsi chtěla pomoci seniorům s používáním aplikace nebo celkově elektroniky?

A: Protože je hezké, že se to chtěli naučit. A myslím, že bychom je v tom měli podpořit i vzhledem k tomu, že jim to může zvednout sebevědomí. Protože si můžou říkat, že to není pro ně, a jenom si tím můžou připadat méněcenní. Zvláště když se hodně věcí přesunulo do elektronické podoby. A takhle, když mají možnost se v tom pohybovat sami, nemusí být neustále závislí na tom, že někdo přijde a pustí jim něco nebo že jim někdo něco vytiskne, aby to měli po ruce. A mohou ty znalosti využít i při jiných aktivitách, například když chtějí ukázat někomu něco z Bible a umí to na tabletu, tak to na druhé dobře působí, když vidí, že i starší lidé si vědí rady s elektronikou.

B: Myslíš, že spolupráce se staršími ve sboru má vliv na tvůj další přístup k nim?

A: Já myslím, že to dokáže lidi sblížit, protože se člověk učí reagovat na jejich potřeby a musí nejdřív poznat, jak ten druhý vnímá, aby mu své znalosti předal takovým způsobem, aby to pomohlo. Potom máte také víc témat k rozhovoru, takže můžeš třeba za nimi přijít a zeptat se, jak jim to jde a jestli nepotřebují ještě s něčím pomoci. Ano, myslím si, že to může posílit vztahy.

B: A pomohla bys znova někomu staršímu, kdyby tě požádal o pomoc?

A: Ano, pomohla.

B: A když jsi někomu pomáhala, tak musela jsi upravit způsob svého přístupu, aby ta spolupráce měla dobrý výsledek?

A: Ano, to jistě. Protože ne vždycky se ten člověk orientuje v tom, co mu říkáš. Když máme nějakou tu znalost, tak pak máme pocit, že to bude vědět i ten druhý a že mu jenom popíšeme, co má udělat, ale to právě není tak jednoduché. Protože jak je to pro toho druhého nové prostředí, tak se vůbec neorientuje v těch pojmech. Řekneš třeba, ať klikne na „ikonku“, a on neví, co je to „ikonka“. Takže se musíš přizpůsobit v tom, jaká používáš slova, a také třeba i tomu, jakou má schopnost si některé věci zapamatovat, abys mu to neříkal zdlouhavě, ale výstižně a šel rovnou k věci.

B: A když jsi někomu pomáhala, rozuměl ti hned napoprvé, nebo jsi musela použít víc způsobů, jak vysvětlit postup?

A: Musela jsem použít víc způsobů, protože i když jsem předpokládala, že to pochopí napoprvé, bylo to příliš komplikované, takže jsem to musela pak říct celé znova, ale stručněji. Nepoužívat tak

komplikovaná slova a používat kratší věty. Tak jsem to myslela.

B: A stalo se ti někdy, že jsi nevěděla, jak máš pomoci?

A: No, myslím, že ano. Ale to bylo něco, co jsem sama nevěděla, jestli to vůbec jde v té aplikaci.

B: Aha. A pomáháš i starším členům své rodiny s technologiemi?

A: Ano, pomáhám babičce.

B: Myslíš, že je v něčem jiné, když pomáháš babičce a když pomáháš někomu ve sboru?

A: Tak u babičky třeba vím, co můžu očekávat, tak se už předem na to připravím. Tak třeba vím, že jí to nebude hned jasné, že bych jí to měla třeba napsat a ukazovat na tom napsaném. Můžu to přizpůsobit, protože jsem si přesně jistá tou její reakcí.

B: A co se týče přístupu toho člověka?

A: Také vím, že to ode mě přijme. Ale když si o tu pomoc ten druhý ve sboru řekne, tak také předpokládám, že se nebude cítit trapně, když mu budu dávat radu. Tak to asi není rozdíl.

B: A babičce taky pomáháš, když si o to ne vždy přímo řekne.

A: To je pravda.

B: Tam je asi rozdíl, že babičce jdeš pomoci, i když tě ne vždycky osloví jako první.

A: Ale tak ve sboru taky někdy nabídneš pomoc, aniž si o to pokaždé přímo řeknou.

B: A máš pocit, že ses sama v něčem zlepšila?

A: Tak trpělivost a možná trochu empatie, protože se člověk snaží být uctivý a milý, aby toho druhého neodradil a nezastrašil. A pak trpělivost, když vidíš, že to pořád nechápe, a ty víš, že se na něj nemáš zlobit, ale že se spíš máš zamyslet sám nad sebou a nad tím způsobem, jakým mu to předáváš, a začít znovu a v klidu.